

Analýza vývoje trhu práce ve Zlínském kraji v období hospodářské krize 2008-2012

Lucie Drábková

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav ekonomie

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Drábková**
Osobní číslo: **M16107**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza vývoje trhu práce ve Zlínském kraji v období hospodářské krize 2008 - 2012**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši na téma vývoje trhu práce ve Zlínském kraji v období 2008 - 2012.

II. Praktická část

- Analyzujte vývoj trhu práce ve Zlínském kraji v letech 2008 - 2012.
- Zhodnoťte analýzu a formulujte doporučení pro případnou budoucí hospodářskou krizi.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DUŠEK, Jiří. Zaměstnanost a trh práce – česko-slovenské zkušenosti. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016, 110 s. Studia. ISBN 978-80-7556-013-1.
MANKIW, N. Gregory a Mark P TAYLOR. Macroeconomics. 3rd ed. Andover: Cengage Learning, c2014, ix, 451 s. ISBN 978-1-4080-8197-6.
POŠTA, Vít, Libuše MACÁKOVÁ a Tomáš PAVELKA. Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR. Praha: Management Press, 2015, 83 s. ISBN 978-80-7261-296-3.
SOUKUP, Jindřich et al. Makroekonomie. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Management Press, 2018, 535 s. ISBN 978-80-7261-537-7.
ŠVARCOVÁ, Jena, Vít GABRHEL a Ondřej CÍCHA. Makroekonomické aspekty vývoje trhu práce ve vztahu k absolventům škol v ČR. 1. vyd. Zlín: CEED, 2014, 143 s. Vědecké spisy. ISBN 978-80-87301-18-0.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jena Švarcová, Ph.D.**
Ústav ekonomie
Datum zadání bakalářské práce: **7. ledna 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2019**

Ve Zlíně dne 7. ledna 2019

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

Ing. Kamil Dobeš, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....

podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá trhem práce, vývojem zaměstnanosti a nezaměstnanosti ve Zlínském kraji. Je zde rozebraný vývoj trhu práce v období hospodářské krize a její celkový dopad na Českou republiku, potažmo na Zlínský kraj.

Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy, související s trhem práce a jeho účastníky. Dále je věnována pozornost hlavním ukazatelům zaměstnanosti a nezaměstnanosti a následně objasnění příčiny hospodářské krize. Praktická část se zabývá dopadem krize na českou ekonomiku, a především analýzou Zlínského kraje v období 2008-2012. Na závěr bude situace ve sledovaném období zhodnocena a budou uvedena doporučení pro Zlínský kraj.

Klíčová slova: Klíčová slova: trh práce, Zlínský kraj, nezaměstnanost, zaměstnanost, aktivní politika zaměstnanosti

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with labor market, development of employment and unemployment in Zlín region. There is an analysis of the labor market development during the economic crisis and its overall impact on the Czech Republic, or the Zlín Region.

The thesis is divided into two parts. The theoretical part explains the basic concepts related to the labor market and its participants. Furthermore, attention is paid to the main indicators of employment and unemployment and subsequently to clarify the cause of the economic crisis. The practical part deals with the impact of the crisis on the Czech economy, and especially with the analysis of the Zlín Region in the period 2008-2012. Finally, the situation will be evaluated in the monitored period and recommendations for the Zlín Region will be given.

Keywords: labour market, Zlín region, unemployment, employment, active employment policy

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, paní doc. Ing. Jeně Švarcové, Ph.D., za její čas, ochotu, trpělivost a cenné připomínky, bez kterých bych tuto práci nedokončila. Další poděkování patří mé rodině a přátelům, kteří pro mě byli velkou oporou a stáli při mně po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 TRH PRÁCE	11
1.1 DEFINOVÁNÍ TRHU PRÁCE	11
1.2 POPTÁVKA PO PRÁCI.....	11
1.3 NABÍDKA PRÁCE.....	12
1.3.1 Substituční efekt.....	13
1.3.2 Důchodový efekt	14
1.4 ROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE	14
2 ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST	15
2.1 ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA NA EKONOMICKY AKTIVNÍ A NEAKTIVNÍ	15
2.2 POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	16
2.2.1 Aktivní politika zaměstnanosti.....	16
2.2.2 Pasivní politika zaměstnanosti	17
2.3 DRUHY NEZAMĚSTNANOSTI	18
2.3.1 Dobrovolná nezaměstnanost	19
2.3.2 Nedobrovolná nezaměstnanost.....	19
2.3.3 Frikční nezaměstnanost	19
2.3.4 Sezónní nezaměstnanost.....	20
2.3.5 Strukturální nezaměstnanost	20
2.3.6 Cyklická nezaměstnanost	20
2.4 UKAZATELE ZAMĚSTNANOSTI A NEZAMĚSTNANOSTI	21
2.4.1 Přirozená míra nezaměstnanosti.....	21
2.4.2 Obecná míra nezaměstnanosti.....	21
2.4.3 Míra nezaměstnanosti mladých od 15 do 24 let.....	22
2.4.4 Míra zaměstnanosti	22
2.4.5 VŠPS – výběrové šetření pracovních sil	22
2.4.6 Míra ekonomické aktivity	23
2.4.7 Podíl nezaměstnaných osob	23
2.5 DŮSLEDKY NEZAMĚSTNANOSTI.....	24
3 HOSPODÁŘSKÁ KRIZE	26
4 HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT	27
4.1 HOSPODÁŘSKÉ CYKLY.....	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
5 DOPAD HOSPODÁŘSKÉ KRIZE NA ČR	29
5.1 FIREMNÍ SEKTOR	29
5.2 SEKTOR FINANČNÍCH INSTITUCÍ.....	29
5.3 VLÁDNÍ SEKTOR	30
5.4 DOMÁCNOSTI	30
6 CELOREPUBLIKOVÝ PŘEHLED ZAMĚSTNANOSTI A NEZAMĚSTNANOSTI	32

6.1	ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST V ČR.....	32
7	ZLÍNSKÝ KRAJ	34
7.1	CHARAKTERISTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	35
7.1.1	Okres Zlín.....	35
7.1.2	Okres Uherské Hradiště	35
7.1.3	Okres Kroměříž.....	36
7.1.4	Okres Vsetín.....	36
8	ANALÝZA TRHU PRÁCE VE ZLÍNSKÉM KRAJI	37
8.1	ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST VE ZLÍNSKÉM KRAJI V LETECH 2007 – 2012.....	37
8.1.1	Průměrná procentní míra nezaměstnanosti v letech 2007 - 2012	37
8.1.2	Zaměstnanost ve Zlínském kraji v letech 2007 - 2012	38
8.2	AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI V LETECH 2008 - 2012	41
8.3	VÝVOJ POČTU VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST VE ZLÍNSKÉM KRAJI VE SROVNÁNÍ S OSTATNÍMI KRAJI ČR.....	42
8.4	NABÍDKA A POPTÁVKA NA TRHU PRÁCE VE ZLÍNSKÉM KRAJI	45
8.5	SWOT ANALÝZA ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	49
9	ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ PRO ZLÍNSKÝ KRAJ.....	52
	ZÁVĚR	54
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	57
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM TABULEK.....	63
	SEZNAM GRAFŮ	64

ÚVOD

Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybrala Analýzu trhu práce ve Zlínském kraji v období hospodářské krize 2008-2012. Dané téma jsem zvolila zejména proto, že Zlínsko je mým rodným krajem, bydlím zde a studuji, a také mě zaujal kontext práce – hospodářská krize a její působení na pracovní trh.

Práce bude rozdělena na dvě části. Nejprve se zaměřím na teoretickou stránku dané problematiky, kde vysvětlím základní pojmy, které s ní souvisejí. Budu se věnovat samotnému trhu práce a subjektům, jež na něm vystupují. Dále se budu zabývat zaměstnaností a nezaměstnaností, a jelikož lze obě měřit pomocí nejrůznějších ukazatelů, uvedu ty nejpodstatnější, a také do čí kompetence spadají. Následně se budu orientovat na objasnění pojmu krize a její příčiny.

V praktické části nejdříve přiblížím dopad hospodářské krize na Českou republiku. Uvedu základní sektory a jak moc je krize ovlivnila, a také v jakém časovém horizontu. V další kapitole vypracuji celorepublikový přehled zaměstnanosti a nezaměstnanosti, aby bylo možné následné srovnání se Zlínským krajem.

Samostatnou kapitolu věnuji popisu Zlínského kraje a jeho jednotlivých okresů a dále se již budu zabývat samotnou analýzou trhu práce ve sledovaném okrese. Rozeberu opatření, jež využívá Zlínský kraj ke zlepšení situace na trhu práce – tedy aktivní politiku zaměstnanosti a na závěr vypracuji SWOT analýzu.

Poslední částí mé práce bude konečné zhodnocení a doporučení pro Zlínský kraj pro případ budoucí krize.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat vývoj trhu práce ve Zlínském kraji v období hospodářské krize, tedy v letech 2008-2012 a následně zjištěný stav zhodnotit.

Mezi dílčí cíle patří zpracování literární rešerše, podávající podrobnější vysvětlení některých pojmů i celé problematiky trhu práce. Zároveň je mým dílčím cílem zhodnocení celkové situace ve sledovaném období a formulace doporučení, směřovaná Zlínskému kraji pro případ potenciální krize.

Metody použité při zpracování teoretické části budou sestaveny z **analýzy literárních zdrojů**, jenž se budou skládat z publikací českých i zahraničních. Cílem této rešerše bude seznámení s teoretickými poznatky, souvisejícími s danou problematikou, přičemž bude využita metoda **abstrakce**.

Při zpracování praktické části se zaměřím na **sekundární sběr dat a informací**, které mi budou přínosné při **analýze internetových zdrojů**. Potřebná data budu čerpat z webových stránek Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Tato data budou zpracována pomocí **analytické metody**, **metody komparace** a upravena do podoby grafů a tabulek, které následně okomentuji. Na závěr analýzy navrhnou možná doporučení pro případ potenciální krize v budoucnu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TRH PRÁCE

1.1 Definování trhu práce

Práce patří mezi primární výrobní faktory. Je to vědomá a účelná činnost člověka a její kvalita a množství závisí na jeho fyzických a duševních schopnostech. Nositelé práce, tedy domácnosti, práci nabízejí a firmy tuto práci poptávají (Klíma, 2006, s. 69).

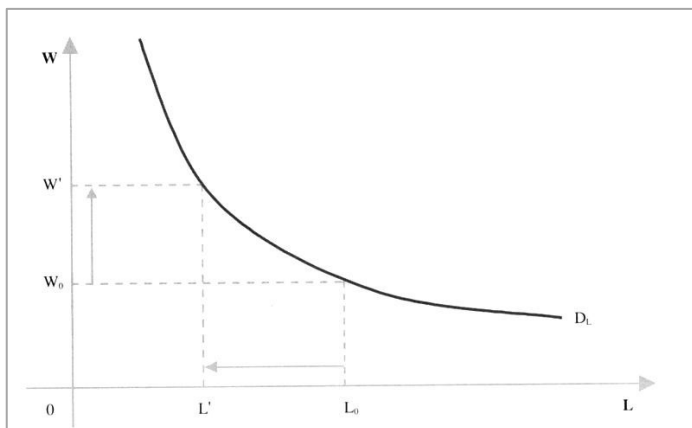
Trh práce můžeme definovat jako prostor, kde dochází ke střetu nabídky pracovních sil, tedy nositelů práce – domácností a firem, které tuto práci poptávají za určitý peněžní obnos. (Klíma, 2006, s. 69).

1.2 Poptávka po práci

Poptávka po práci je, stejně jako u ostatních výrobních faktorů, určena mezním produktem. Stranu poptávky tvoří firmy, které poptávají takové množství práce, které zajišťuje rovnost mezi příjmem z mezního produktu a mezním nákladům na práci.

Dojde-li k rovnosti, nemají už firmy o dodatečné jednotky práce zájem (Klíma, 2006, s. 69).

Poptávka po práci je ovlivňována celou řadou faktorů. Hlavním faktorem je výše mzdové sazby, jejíž zvýšení vede ke snížení poptávky po práci a naopak snížení mzdové sazby má za následek zvýšení poptávky. Co se týče vlivů dalších faktorů, působících na poptávku práce, může se jednat například o poptávku po výrobcích. Pokud tato poptávka vzroste, povede to pravděpodobně ke zvýšení výroby, což si vyžádá více práce a dojde ke zvýšení poptávky po práci a celá křivka se posune vpravo. Opačný následek, tedy posunutí poptávkové křivky vlevo, by mohlo zapříčinit snížení ceny kapitálu. Firmy by mohly zareagovat na toto snížení tím, že do výroby zapojí kapitálové statky náročnější na kapitál, což by vedlo ke snížení poptávky po práci a posunu křivky doleva (Klíma, 2006, s. 70).

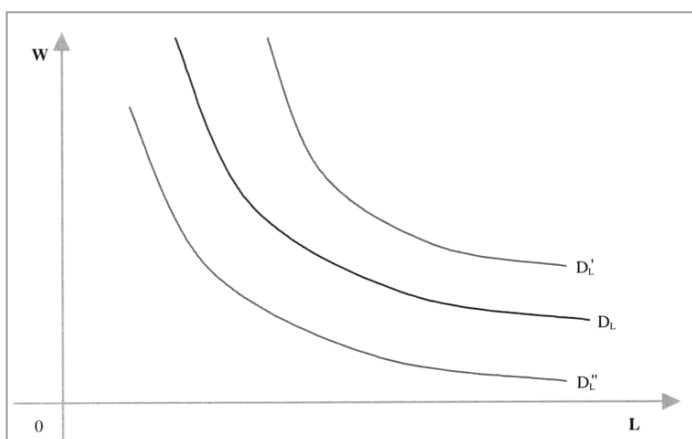
Obrázek 1 Poptávka po práci (Klíma, 2006, s.70)

Legenda:

W .. mzdová sazba

L .. množství práce

D_L .. poptávka po práci

Obrázek 2 Posun křivky poptávky po práci (Klíma, 2006, s. 71)

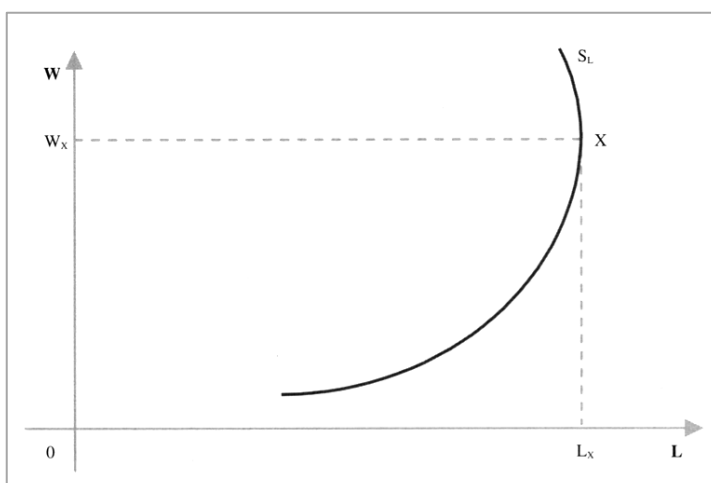
1.3 Nabídka práce

Druhá strana trhu je tvořena domácnostmi, které nabízejí firmám svou práci. Efekt vynaložené práce je mzda, tedy peněžní ocenění vykonané práce. Domácnosti jsou motivovány pracovat, pokud je efekt, plynoucí z výkonu práce, větší než náklady práce a zvyšují nabídku až do vyrovnání obou ukazatelů. (Klíma, 2006, s. 71)

Každá domácnost, respektive každý jedinec, se může rozhodnout, jaké množství práce bude trhu poskytovat. Rozhoduje se, zda pracovat a čerpat za odvedenou práci mzdu v podobě

peněžních prostředků, za které je možné nakoupit spotřební statky a mít užítky z jejich spotřeby nebo nepracovat a čerpat užitek z volného času. Klíčové je najít rovnováhu mezi těmito dvěma možnostmi, protože odmítnutím práce se jedinec připravuje o mzdu, a zároveň rozhodnutím pracovat, se vzdává svého volného času. Z toho vyplývá, že mzda je cenou volného času (Holman, 2016, s. 266).

Teoreticky by se dalo předpokládat, že čím by byla cena volného času vyšší, tím více by člověk chtěl nabízet práci a vzdávat se svého volného času. Jenže mzda je nejen cenou volného času, ale také důchodem jedince, a proto ne vždy se vzrůstající mzdou roste i nabídka práce, jak popisují následující efekty – substituční a důchodový.

Obrázek 3 Nabídka práce (Klíma, 2006, s. 72)

Legenda:

W .. mzdová sazba

L .. množství práce

S_L .. nabídka práce

X .. bod zvratu

1.3.1 Substituční efekt

Při růstu mzdové sazby je pro domácnosti výhodné zaměnit svůj volný čas za dodatečnou práci navíc - dochází ke zvýšení nabídky práce. Vyšší výdělky jim mohou posloužit k získání většího počtu výrobku a služeb, tudíž pracují na úkor svého volného času (Klíma, 2006).

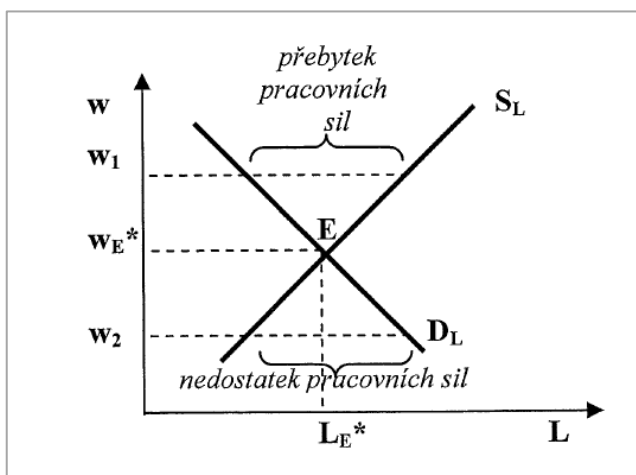
1.3.2 Důchodový efekt

Opačný efekt, kdy zvyšování mzdové sazby vede ke snížení nabídky práce, popisuje důchodový efekt. Domácnosti mají již dostatečný důchod, a proto pro ně není výhodné pracovat nadále na úkor svého volného času a v důsledku toho se nabídka práce snižuje. (Klíma, 2006)

1.4 Rovnováha na trhu práce

Optimální stav na trhu práce vzniká při vyrovnání tržní nabídky s tržní poptávkou. Taková situace nastává při tzv. rovnovážné mzdové sazbě. Jedná se o takovou úroveň mzdové sazby, při které existuje plná zaměstnanost. Plnou zaměstnaností rozumíme stav, kdy neexistuje cyklická míra nezaměstnanosti ani nedobrovolná zaměstnanost, tudíž kdy každý, kdo pracovat chce, práci má. (Dohnalová, 2013, s. 141)

Při odchylce mzdové sazby od rovnovážné úrovně vzniká na trhu práce nedostatek nebo přebytek pracovních sil. Nedostatek je způsoben snížením mzdové sazby, protože ochota lidí pracovat se při nízké mzdové sazbě snižuje, a naopak při zvýšení mzdové sazby nad rovnovážnou hranici nastává přebytek pracovních sil, protože lidé jsou motivováni vyšší mzdou. (Dohnalová, 2013, s. 141)

Obrázek 4 Rovnováha na trhu práce (Dohnalová, 2013, s. 141)

2 ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST

Nezaměstnanost je považována za jeden z nejsledovanějších ukazatelů v tržním hospodářství. Jedná se o problém, dotýkající se nejenom ekonomie, ale také sociologie a psychologie. Člověk je při ztrátě zaměstnání vystaven kromě ztráty příjmu také nejistotě a strachu z budoucnosti, což se může projevit ztrátou vztahů a kontaktů, může začít pochybovat o svých schopnostech a hrozí snížení určitého životního standardu. (Brožová, 2003, str.76)

Nezaměstnanost se rovněž dá chápat jako odraz dočasné nerovnováhy mezi poptávkou a nabídkou práce na pracovním trhu. Určitá míra nezaměstnanosti je chápána jako neodstranitelné minimum (Mareš, 2002).

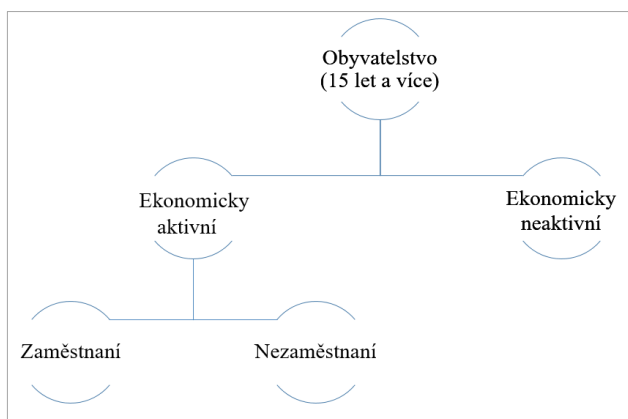
Zaměstnanost je naproti tomu stav, kdy člověk pracuje a odměnu za práci představuje mzda. Úzce souvisí s faktory, jež mají podíl na udržitelném rozvoji země. Mezi základní faktory patří například vzdělanost obyvatelstva (Dušek, 2016, s. 10).

2.1 Rozdělení obyvatelstva na ekonomicky aktivní a neaktivní

Populaci můžeme obecně rozdělit na dvě základní skupiny – ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Do první skupiny řadíme osoby, které jsou zaměstnané, ale také nezaměstnané a práci si aktivně hledají. (Klíma, 2006, s. 74)

Dle ČSÚ (©2019) se jmenovitě jedná o: „zaměstnané osoby, zaměstnavatele, samostatně činné, pracující důchodce, pracující studenty a učně, ženy na mateřské dovolené, osoby v základní, náhradní nebo civilní vojenské službě, ale také o osoby ve vazbě a výkonu trestu nebo osoby nezaměstnané“.

Druhá skupina zahrnuje osoby, které jsou nezaměstnané, ale práci aktivně nehledají. (Klíma, 2006, s. 74)

Obrázek 5 Rozdělení obyvatelstva dle ekonomické aktivity (vlastní zpracování; Švarcová, 2014)

2.2 Politika zaměstnanosti

Na trhu práce se kromě domácností, které nabízejí práci a firem, které práci poptávají objevuje ještě jeden subjekt – stát. Jeho úkolem je určovat pravidla, podle kterých by měl trh práce fungovat, podmínky, při kterých na trh oba další účastníci vstupují a zasahovat do dění, jenž zde probíhá. (Kuchař, 2007, s. 111)

Podle Ministerstva vnitra je hlavní cíl státní politiky zaměstnanosti dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, produktivní využití pracovních sil a zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Hlavní vykonavatelé jsou v tomto případě Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce v jednotlivých regionech. (MPSV, ©2019)

2.2.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Podle MPSV je aktivní politika zaměstnanosti souhrn opatření, směřujících k zajištění maximální možné úrovně zaměstnanosti. Mezi nástroje, sloužící k jejímu dosažení, patří například rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, celá řada příspěvků a nově i poradenství, podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením a cílené programy k řešení zaměstnanosti. (MPSV, ©2019)

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 104 - § 120 (dále jen ZoZ) definuje rekvalifikaci jako: „získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování.“ (ČESKO, 2004)

Pro nezaměstnané je to ideální příležitost, jak načerpat nové zkušenosti, seznámit se s novými lidmi a zvýšit si sebevědomí, nehledě na to, že je možné, aby rekvalifikační kurz za účastníka uhradil Úřad práce. Celková finanční částka, kterou může Úřad práce vynaložit na zvolenou rekvalifikaci jednoho uchazeče či zájemce o zaměstnání nesmí v období 3 po sobě následujících let překročit částku 50 000 Kč. (MPSV, ©2019)

Rekvalifikace ovšem není určena pouze pro nezaměstnané osoby, může být prováděna i u osob zaměstnaných. Provádí se na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem a následně může zaměstnavatel uzavřít dohodu s Úřadem práce a zažádat o částečnou nebo plnou úhradu nákladů rekvalifikace. (MPSV, ©2019)

Poměrně novým prostředkem, jak snížit nezaměstnanost jsou investiční pobídky. Investiční pobídka je pomoc od státu a v zásadě může mít podobu buď přímou – tedy finanční podpora, nebo nepřímou – úleva z požadavků státu vůči ekonomickým subjektům, tedy úleva na daních, zejména se jedná o daň z příjmů a daň z nemovitých věcí. Konkrétním příkladem přímé

investiční pobídky může být hmotná podpora vytváření nových pracovních míst, kdy zaměstnavatel získá za každé vytvořené pracovní místo finanční náhradu nebo hmotná podpora rekvalifikace nebo školení zaměstnanců či hmotná podpora pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. (MPSV, ©2019; ČESKO, 2000)

Jedním z dalších způsobů provádění aktivní politiky zaměstnanosti jsou veřejně prospěšné práce. Jde o pracovní příležitosti, které jsou časově omezené a jejich cílem je údržba a úklid veřejných prostranství, budov či komunikací. (MPSV, ©2019)

Kromě veřejně prospěšných prací mají zaměstnavatelé možnost uzavřít dohodu s Úřadem práce a vytvořit společensky účelná pracovní místa, dále jen SPÚM. Tyto pracovní pozice jsou určeny pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Zaměstnavatel může obdržet na takovéto pracovní místo příspěvek. Výše příspěvku se odvíjí od výše nezaměstnanosti v daném okrese a v České republice, a také od počtu zřizovaných SPÚM. Pokud má zaměstnavatel v úmyslu vytvořit více než pět pracovních míst, je Úřad práce povinen vyžádat si vypracování odborného posudku. (MPSV, ©2019)

V kompetenci Úřadu práce je rovněž poskytování příspěvků. Jedním z příspěvků je překlenovací příspěvek, který může být darován osobě samostatně výdělečně činné (dále jen OSVČ), která přestala být uchazečem o zaměstnání a byl jí poskytnut příspěvek na SPÚM. Překlenovací příspěvek slouží k úhradě provozních nákladů, jenž vznikly a byly uhrazeny v období, na které je tento příspěvek poskytnut. Toto období může trvat maximálně pět měsíců a maximální měsíční výše příspěvku činí až 0,25násobek průměrné mzdy. Další příspěvek se nazývá příspěvek na zapracování a zaměstnavatel je oprávněn jej získat, pokud se rozhodne zaměstnat uchazeče, kterému ÚP věnuje zvýšenou péči, ať už kvůli zdravotnímu stavu, věku, péči o dítě nebo jinému vážnému důvodu. (MPSV, ©2019)

2.2.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní reakce státu na problematiku nezaměstnanosti může mít podobu vyplácení určité výše podpory nebo zprostředkování zaměstnání (Helísek, 2002, s. 195).

Zprostředkování zaměstnání se dá definovat několika různými způsoby. Jde především o vyhledání zaměstnání pro fyzickou osobu, která se o práci uchází nebo vyhledání zaměstnanců pro zaměstnavatele, který hledá nové pracovní síly, ale také o poradenskou a informační činnost v oblasti pracovních příležitostí. Právo zprostředkovávat zaměstnání mají

podle zákona č. 435/2004 Sb., § 14, 2004 krajské pobočky Úřadu práce a agentury práce. (ČESKO, 2004)

Druhý způsob, jak pomoci nezaměstnaným, je vyplácení peněžních podpor. Tato kompetence náleží Úřadu práce a nárokovat si ji mohou uchazeči o zaměstnání, kteří splňují následující podmínky:

- „získali v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění podle zvláštního právního předpisu v délce alespoň 12 měsíců,
- požádali krajskou pobočku Úřadu práce ČR, u které je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti,
- ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, nejsou poživatelé starobního důchodu.“ (MPSV, ©2019)

Naopak na podporu nemají nárok uchazeči o zaměstnání:

- „se kterými byl v době posledních šesti měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jimi vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem,
- se kterými byl v době posledních šesti měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení jiné povinnosti zaměstnance podle § 301a) zákoníku práce zvlášť hrubým způsobem,
- kterým vznikl nárok na výsluhový příspěvek podle zvláštních právních předpisů a tento příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti, která by uchazečům o zaměstnání náležela, pokud by neměli nárok na výsluhový příspěvek,
- kteří ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, vykonávají tzv. nekolidující zaměstnání“ (MPSV, ©2019)

2.3 Druhy nezaměstnanosti

V současné době rozlišujeme několik druhů nezaměstnanosti, a to například podle dobrovolnosti nebo charakteru.

2.3.1 Dobrovolná nezaměstnanost

Dobrovolná nezaměstnanost je stav na trhu práce, kdy počet nezaměstnaných je nižší nebo roven počtu volných pracovních míst. Dobrovolně nezaměstnaní lidé dávají přednost volnému času před výkonem pracovní činnosti, většinou z přesvědčení, že stávající mzdová sazba je příliš nízká a nevyhradí jim újmu z vykonávání práce, kterou by měli. Může se jednat také o část populace, která přechází z jednoho zaměstnání do druhého a hledá lepší místo, tzv. frikčně nezaměstnaní. (Klíma, 2006, s. 75)

2.3.2 Nedobrovolná nezaměstnanost

Pokud je počet volných pracovních míst na trhu práce výrazně menší než počet uchazečů o práci, nastává nedobrovolná nezaměstnanost. Jedná se o situaci, kdy je celková poptávka po práci menší než celková nabídka. (Klíma, 2006, s. 75)

Tuto skupinu mohou tvořit například lidé s nízkou kvalifikací či úzkou specializací, která je při ztrátě zaměstnání na trhu práce nepoužitelná. (Liška, 2004)

2.3.3 Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost je z hlediska času přechodná, relativně krátkodobá a považujeme ji za součást přirozené míry nezaměstnanosti. Patří sem osoby, které se z nějakého důvodu rozhodly ukončit pracovní poměr nebo byly propuštěny. Tyto osoby potřebují určitý čas, aby si našly nové místo, protože očekávají co nejlepší podmínky, ať už vyšší mzdu či lepší pracovní podmínky. Můžeme tedy říct, že frikční nezaměstnanost je období mezi tím, kdy lidé odejdou ze svého původního zaměstnání a nastoupí do nového. Dále do této skupiny řadíme absolventy škol, kteří shánějí své první zaměstnání a rozhodují se, jaká pozice by jim mohla nejvíce vyhovovat. (Václavíková, 2009, s. 50-51; Brožová, 2003, s. 82; Klíma, s. 74-75)

To, že se jedná o nezaměstnanost frikční, usuzujeme podle počtu volných pracovních míst na trhu práce. Pokud existuje dostatek pracovních míst, mluvíme o frikční nezaměstnanosti, protože tito lidé se pravděpodobně rozhodují a vybírají, která nabídka je pro ně nejvýhodnější. V opačném případě, pokud by byl nedostatek volných pracovních míst, jednalo by se spíše o nezaměstnanost cyklickou. (Václavíková, 2009, s. 50-51; Brožová, 2003, s. 82; Klíma, s. 74-75)

2.3.4 Sezónní nezaměstnanost

Za zvláštní formu frikční nezaměstnanosti považujeme nezaměstnanost sezónní. Je prakticky nevyhnutelná, protože výroba v některých odvětvích závisí na počasí. Jedná se především o zemědělství, lesnictví, stavebnictví či rybolov. Na konci každého období (sezóny) jsou lidé nuceni hledat novou práci, protože se příliš často nestává, že by si během sezóny, kdy pracují, vytvořili dostatečně velkou rezervu na období, kdy počasí pracovat nedovolí. Ideálním řešením v tomto případě je nalézt podobně přechodné zaměstnání na druhou část roku a tím se zabezpečit proti nejistotě. (Soukup et al., 2018, s. 252; Shiller, 2004)

2.3.5 Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost, stejně jako nezaměstnanost frikční, spadá do přirozené míry nezaměstnanosti. Nastává v případě, kdy je nedostatečná poptávka po statcích, což vede k postupnému útlumu některých oborů. Protože podniky z různých odvětví jsou rozmístěny po našem území nerovnoměrně, takovýto útlum některých profesí zasáhne určité oblasti více než jiné. Strukturální nezaměstnanost se tedy netýká všech odvětví, ale jenom některých. Lidé, kteří tímto způsobem přijdou o práci, jsou většinou nuceni se rekvatifikovat. Typickým příkladem strukturální nezaměstnanosti je útlum hornictví, který Česká republika zaznamenala v 90. letech. (Soukup et al., 2018, s. 252)

2.3.6 Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost, na rozdíl od frikční a strukturální, již nespadá do přirozené míry nezaměstnanosti a představuje nejenom pro ekonomiku naléhavější problém. Určíme ji jako rozdíl mezi skutečnou mírou nezaměstnanosti a přirozenou mírou nezaměstnanosti. Způsobují ji krátkodobé výkyvy hospodářství, jako například hospodářská krize. Tato nezaměstnanost je obvykle považována za nedobrovolnou, protože vyvolává nedostatečnou poptávku po práci ve všech odvětvích a ne pouze v některých, jako to bylo u strukturální.

Cyklická nezaměstnanost nejčastěji přichází v období recese, může se však objevit i ve fázi expanze, kdy se může díky růstu populace a imigraci zvětšit pracovní síla, která musí najít zaměstnání. (Soukup et al., 2018, s. 253-254; Shiller, 2004)

2.4 Ukazatelé zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Způsobů, jak měřit nezaměstnanost, existuje celá řada. V České republice se používají dva základní ukazatele, jeden zjišťuje Český statistický úřad (ČSÚ) a druhý Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV).

Hlavní ukazatel ČSÚ se nazývá obecná míra nezaměstnanosti a je konstruován na základě doporučení Mezinárodní organizace práce (ILO), je tudíž mezinárodně srovnatelný. Na rozdíl od druhého ukazatele je obecná míra nezaměstnanosti používána spíše pro větší územní celky. Se zmenšující se velikostí území totiž tento ukazatel ztrácí přesnost a pro úroveň, například měst nebo dokonce obcí, nemá význam jej brát v potaz. (CZSO, ©2019)

Můžeme se však také setkat s dalším ukazatelem, zvaným Podíl nezaměstnaných osob. Jedná se o nejmladší indikátor v České republice. V platnost vstoupil až v roce 2013 a nahradil tím ukazatel registrované míry nezaměstnanosti, který byl shledán jako nepřilíš přesný. Jelikož není sestaven podle definic a doporučení ILO a v zahraničí nemá ekvivalentní indikátor, nelze jej porovnávat v rámci ostatních zemí EU. (PENÍZE, ©2019)

2.4.1 Přirozená míra nezaměstnanosti

Pod pojmem přirozená míra nezaměstnanosti rozumíme takovou míru nezaměstnanosti, při které nedochází k inflaci, tedy ceny a mzdy jsou v rovnováze. Nezahrnuje v sobě nezaměstnanost cyklickou, tudíž je dána součtem frikční a strukturální nezaměstnanosti. (MIRAS, ©2019)

Jedná se o nejnižší dlouhodobě udržitelnou míru nezaměstnanosti, která odpovídá potenciálnímu produktu daného státu. Je proto bezpředmětné snažit se o snížení skutečné míry nezaměstnanosti pod úroveň přirozené, což by navíc mohlo vést k přehřátí ekonomiky. (PENÍZE, ©2019)

2.4.2 Obecná míra nezaměstnanosti

Tento ukazatel vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle a je zjišťován Českým statistickým úřadem na základě mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a Mezinárodní organizace práce, dále jen ILO. Jde o odhady získané pomocí výběrového šetření pracovních sil, které však nezahrnují všechny skupiny obyvatelstva. Výjimku, se kterou tento ukazatel nepočítá, tvoří zejména cizí státní příslušníci, žijící a pracující na území České republiky. Dle obecné míry nezaměstnanosti se za nezaměstnané považují

všechny osoby starší 15 let, které nebyly v daném období zaměstnané, byly připraveny k nástupu do práce nejpozději do čtrnácti dnů a v posledních čtyřech týdnech aktivně hledaly práci. (CZSO, ©2019; PENÍZE ©2019)

2.4.3 Míra nezaměstnanosti mladých od 15 do 24 let

Specifickou skupinou mezi nezaměstnanými jsou mladí lidé, absolventi středních, vyšších a vysokých škol, shánějící práci. Jedná se o rizikovou skupinu, která je v evidenci Úřadů práce samostatně sledována. Zaměstnavatelé se často zdráhají tyto mladé lidi zaměstnat a své jednání odůvodňují argumentem, že absolventi postrádají zkušenosti a praxi. (Švarcová, 2014, s. 16)

Řada studentů sice během svého studia získává pracovní zkušenosti, formou brigád či zkrácených pracovních úvazků, ale z toho přibližně jen polovina tyto zkušenosti získává ve svém oboru. Úřady práce se proto snaží absolventům pomáhat prostřednictvím vytváření co největšího počtu pracovních příležitostí. (Švarcová, 2014, s. 16)

Nezaměstnaný absolvent je chápán jako „takový uchazeč o práci registrovaný na úřadu práce, který úspěšně ukončil školu maximálně před dvěma lety.“ (Švarcová, 2014, s. 17)

2.4.4 Míra zaměstnanosti

Mezi jeden z nejpodstatnějších ukazatelů se řadí míra zaměstnanosti, která vyjadřuje podíl zaměstnaných obyvatel k celkové populaci. Existuje celková míra zaměstnanosti, jenž se porovnává s celkovou populací v produktivním věku, tedy 15 až 64 let, ale zároveň míra zaměstnanosti pro určitou skupinu – například jen pro ženy, muže či ženy nebo muže v určitém věku. Důležité je také poznamenat, že tento ukazatel je očištěný od sezónních vlivů, které mohou být příčinou nadměrného kolísání. (GLOSSARY: EMPLOYMENT RATE, ©2019; CZSO, ©2019)

2.4.5 VŠPS – výběrové šetření pracovních sil

Pod pojmem výběrové šetření pracovních sil, dále jen VŠPS, si můžeme představit zjišťování základních informací o počtu a struktuře domácností a jejich obyvatel v České republice. Toto šetření provádí Český statistický úřad již od roku 1992, a to ve všech okresech České republiky. Hlavním cílem šetření je získat informace o situaci na trhu práce, které umožňují následnou analýzu z různých hledisek, zejména ekonomických, sociálních a de-

mografických. VŠPS respektuje ukazatele podle požadavků Eurostatu a doporučení Mezinárodní organizace práce (ILO). Díky tomu je možné srovnat situaci na trhu práce v České republice s ostatními zeměmi, jenž zpracovávají údaje o domácnostech pomocí stejných ukazatelů. (CZSO, ©2019)

Šetření je prováděno dotazníkovou metodou s pomocí tazatele. Předmětem šetření jsou všechny osoby bydlící v domácnostech šetřených bytů. Jako podklad pro výběr se využívají výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů. Tazatelé neobcházejí všechny zaznamenané byty a domácnosti, ale prostřednictvím generátoru náhodných čísel se provádí výběr bytů a ty jsou pak rozděleny mezi jednotlivé tazatele. Informace o ekonomické aktivitě a vzdělání se zjišťují u jednotlivých členů domácností, kteří jsou starší 15 let. (CZSO, ©2019)

V roce 2003 se VŠPS obohatilo o další část – šetření Informačních technologií (ICT). Česká republika se inspirovala zahraničím, ICT probíhá v zemích Evropské unie již několik let a jeho cílem je zjistit možnosti a schopnosti populace při používání informačních technologií a jejich dostupnost. (CZSO, ©2019)

Aby Český statistický úřad dosáhl ještě podrobnější informovanosti, v roce 2011 se stalo součástí VŠPS také výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR). Jeho účelem je zajišťování údajů o domácím a výjezdovém cestovním ruchu občanů. Údaje o cestování jsou zjišťovány u všech členů domácnosti včetně dětí do patnácti let. (CZSO, ©2019)

2.4.6 Míra ekonomické aktivity

Míra ekonomické aktivity, někdy také nazývána míra participace, je počítána jako podíl ekonomicky aktivních – tedy zaměstnaných a nezaměstnaných, práci aktivně shánějících, na celé populaci. Data použitá pro výpočet ukazatele pocházejí z výběrového šetření pracovních sil. Indikátor ve své základní variantě uvádí míru ekonomické aktivity populace ve věku 15 až 64 let. (Dv-Monitor, ©2019)

2.4.7 Podíl nezaměstnaných osob

Tento ukazatel je poměrně mladý, v platnost vstoupil teprve v lednu 2013, nahradil tím dosavadní ukazatel Míra registrované nezaměstnanosti.

V minulých letech mohlo docházet k nedorozuměním, jelikož Česká republika sledovala nezaměstnanost pomocí například obecné míry nezaměstnanosti, která vychází z doporučení Eurostatu a Mezinárodní organizace práce (ILO) a slouží spíše k mezinárodnímu srovnání.

Bohužel pro potřeby České republiky je zmíněný indikátor možné třídit pouze na úrovni krajů a pro menší území ztrácí vypovídací hodnotu. (MPSV, ©2019; CZSO, ©2019)

Naproti tomu ukazatel podílu nezaměstnaných osob je situován spíše pro potřeby přehledu České republiky, umožňuje získat přehled o nezaměstnanosti až do úrovni obcí. Vyjadřuje procentuální podíl registrovaných nezaměstnaných ze všech obyvatel v produktivním věku, tedy 15–64 let. Nemá však odpovídající protějšek pro mezinárodní srovnání a může tedy sloužit jen k vnitrostátnímu použití. (MPSV, ©2019; CZSO, ©2019)

2.5 Důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost, zvláště pak dlouhodobá nezaměstnanost, je problém, který negativně ovlivňuje jak ekonomické, tak sociální prostředí. Jedním z ekonomických důsledků je ztráta makroekonomického produktu – tedy nevytvoření části produktu. Tato skutečnost je dána faktem, že lidé, kteří nemají pracovní místo, přestože by rádi pracovali, nepřispívají k výrobě statků a služeb. V důsledku toho se ekonomika nenachází ve stavu plné zaměstnanosti, a proto je její výstup pod potenciální úrovní. Mezi skutečným a potenciálním produktem vzniká produkční mezera a velikost ztráty je dána velikostí produkční mezery.

Další potíž, která je vyvolána nezaměstnaností, představuje nevyužití ekonomických zdrojů. Pokud existuje nedobrovolná nezaměstnanost, výrobní faktor práce není plně využíván. Lidé, kteří jsou delší dobu bez práce, nedostávají mzdu, mají tudíž nižší příjmy, pokud jsou nuceni vystačit se sociálními dávkami a snižuje se tím úroveň jejich životního standardu. Díky nižším příjmům se rovněž snižují i úspory těchto lidí. Z toho vyplývá nižší spotřeba a nižší investice – což taktéž vede ke snížení produktu.

Snížení produktu staví stát do nepříjemné situace, kdy přichází o daňové příjmy, protože nezaměstnaní neodvádějí daně z mezd. Také firmám se snižují zisky, v důsledku nižší produkce a odvádějí tím pádem nižší daně. Naproti tomu státní výdaje, spojené s podporou nezaměstnaných, rostou. Státní správa je nucena najít prostředky na vyplácení většího objemu podpor a dalších sociálních dávek.

Co se týče sociálních dopadů, člověk, který ztratil práci, ztrácí také pracovní a další návyky, jedná se o tzv. „sociální zlenivění“. Přichází o každodenní pravidelný rytmus, který je s prací spojený a může docházet ke ztrátě kvalifikace, tedy k dequalifikaci, pokud stojí mimo pracovní proces příliš dlouho a nemá možnost nebo se nechce účastnit procesu získávání znalostí a zkušeností a dále se vzdělávat. Existuje riziko, že lidé v takovéto životní fázi, kdy

jsou nezaměstnaní a nevidí příliš velkou šanci získání práce, ztrácí rovněž společenské kontakty a vztahy. Vyčlenění z pracovního procesu bohužel může znamenat i ztrátu společenského zařazení. Nezaměstnanost má také velký vliv na stresové zatížení člověka, na jeho psychiku i celkový zdravotní stav. Sociální problémy, vyvolané nezaměstnaností, mohou vést ke zvýšení kriminality, alkoholismu či narkomanii a z nezaměstnaného člověka se může velmi lehce stát i bezdomovec. Pokud u něj dojde k destrukci etických hodnot, může upadnout do stavu takové lhostejnosti, že už mu nezáleží vůbec na ničem. (Helísek, 2002, s. 192-195; Brožová, 2003, s. 103)

3 HOSPODÁŘSKÁ KRIZE

Krize neboli recese je obecně definována jako jedna z částí hospodářského cyklu. V tomto období dochází k růstu nezaměstnanosti a poklesu reálných příjmů a v ekonomice tedy nastává nerovnováha. (Mankiw, Taylor, 2014, str. 273)

Krize se projevuje poklesem nabídky i poptávky, v důsledku toho klesají zisky podniků a podniky omezují investice, zkracují pracovní dobu, a nakonec propouštějí zaměstnance. Lidé bez práce jsou lidé bez příjmů, bez zdrojů a pokud nemají určité peněžní rezervy, postupně klesá jejich životní standard. Jestliže nedokáží sehnat práci, aby byli schopni zabezpečit sebe i své blízké, mohou se dostat až do dluhové pasti.

Hospodářská krize, která zasáhla mnoho států, včetně České republiky, má svůj počátek ve světě – přesněji řečeno ve Spojených státech amerických. Za spouštěcí faktor celé této situace je považována Americká hypoteční krize z roku 2007.

Bankovní instituce v USA poskytovaly velké množství hypotečních úvěrů s velice nízkými úrokovými sazbami, což přirozeně vedlo ke zvýšení poptávky po těchto úvěrech. Je důležité zmínit, že kromě nízkých úrokových sazeb lákala potencionální žadatele o úvěr také skutečnost, že podmínky pro získání úvěru byly značně mírné. Žadatelé nemuseli prokazovat své příjmy ani skládat zálohu, a tak byly úvěry poskytnuty i lidem, u kterých bylo předem jasné, že je nebudou schopni splácet. Situace vyvrcholila zhroucením největších amerických obchodníků s hypotékami, deprecací amerického dolaru, propadem na akciových trzích a prudkým nárůstem ceny ropy. (mBank, ©2019)

4 HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

„Hrubý domácí produkt (dále jen HDP) je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území. Používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky a může být definován třemi způsoby:

- *produkční metodou*
- *výdajovou metodou*
- *důchodovou metodou.*“ (CZSO, ©2019)

4.1 Hospodářské cykly

Mankiw a Taylor (2014, s. 274) ve své publikaci uvádí, že „hospodářský cyklus je fluktuací skutečného produktu kolem potenciálního produktu“.

V podstatě tedy můžeme říci, že hospodářský cyklus sleduje, jak moc se hrubý domácí produkt, který ekonomika dané země skutečně vytvořila, odchyluje od ideálního stavu – maximálního možného produktu, jenž je dostupný s danými zdroji a pracovními silami, kterými ekonomika disponuje. (Mankiw, Taylor, 2014, s. 276)

Ekonomická teorie definuje dvě základní fáze hospodářského cyklu, a to kontrakci a expanzi. Kontrakce značí fázi, kdy aktuální produkt klesá. Pokud klesá po dobu dvou a více čtvrtletí, jedná se o již výše zmiňovanou recesi neboli krizi. Dlouhodobou recesi pak označujeme jako depresi – dlouhodobý a hluboký pokles skutečného produktu. Naproti tomu, fáze expanze je typická růstem aktuálního produktu. Společně s ním stoupá také zaměstnanost a ekonomika prosperuje. (Finance, ©2019)

Každý hospodářský cyklus dosahuje svého maxima a minima. Nejnižší bod, kterého cyklus v daném období dosáhne se nazývá dno. Naopak bod, v němž dosahuje skutečný produkt maximální hodnoty, označujeme pojmem vrchol, nebo také konjunktura. (Peníze, ©2019)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOPAD HOSPODÁŘSKÉ KRIZE NA ČR

Dopad na českou ekonomiku byl jednoznačně negativní a napáchal mnohé škody, avšak v různém rozsahu v jednotlivých sektorech.

Zpočátku se situace v České republice vyvíjela poměrně příznivě, problémy amerických bank se přenesly pouze na některé evropské banky – například německé, francouzské či belgické. Na většinu zemí Evropské unie se krize podepsala až v roce 2009, včetně České republiky, jenž zaznamenala zpomalení ekonomické aktivity a tempo růstu HDP se snížilo na polovinu, ve srovnání s minulými lety.

Nejprve se zdálo, že krize nebude mít dlouhodobého trvání. Česká republika, stejně jako ostatní evropské státy, se pokoušela dopad krize vyřešit pomocí zvyšujícího se zadlužení, což ve výsledku krizi začalo měnit na krizi dluhovou. Následně vláda situaci redukovala prostřednictvím škrťů ve státním rozpočtu, a to se postupem času ukázalo jako bezúčelné.

K oživení ekonomiky došlo v roce 2010, bohužel se však ukázalo jako krátkodobé. Hned v dalším roce došlo opět ke zpomalení tempa růstu HDP, poklesu exportu i importu. (Pošta, Macáková, Pavelka, 2015, s. 13-14)

5.1 Firemní sektor

Firemní sektor zahrnuje zejména nefinanční podniky a tyto podniky byly krizí zasaženy nejvíce, alespoň zpočátku. Nejvážnější problém představoval pokles produkce – v roce 2009 činil 11,2 %, pod kterými si můžeme představit přibližně 842 miliard korun. Tuto skutečnost však následně pozitivně ovlivnil rostoucí vývoz osobních automobilů, počínaje 2. čtvrtletím roku 2009. Přinejmenším automobilový průmysl byl tedy v průběhu roku 2009 dopadu krize ušetřen. (CZSO, ©2019)

5.2 Sektor finančních institucí

Česká republika disponuje kapitálově silným finančním sektorem, což je pravděpodobně důvod, proč jej krize nepoznamenala tak výrazně, jako finanční sektor evropský. Nicméně i přes to v roce 2009 zaznamenal deficit, zapříčiněný poklesem podnikatelského zisku o 40 %. V České republice se nachází velké množství dceřiných společností zahraničních firem, tudíž k deficitu významně přispěl odliv dividend těchto společností do zahraničí – do společností mateřských, kde bylo financí dosti zapotřebí.

Krise významně ovlivnila také situaci na měnovém trhu. Postavení koruny vůči euru bylo nejsilnější v první polovině roku 2008, kdy kurz činil 23,01 CZK/EUR. V důsledku krize však koruna začala oslabovat, od druhé poloviny roku 2008 výrazně oslabila, nejslabší hodnoty nabývala v únoru 2009, kdy činila 29,47 CZK/EUR. Následně sice znovu posílila, nicméně na svoji původní hodnotu se až dodnes nevrátila. (CZSO, ©2019)

Obrázek 6 Vývoj české koruny vůči euru v letech 2007–2013 (Kurzy, ©2019)

5.3 Vládní sektor

Vládní sektor tvoří státní instituce, kraje, obce a zdravotní pojišťovny. Dopad krize můžeme nejzřetelněji pozorovat podle ČSÚ právě zde. V roce 2008 došlo ke zvýšení vládního deficitu o 110 miliard korun. Podílely se na něm nejen státní instituce, ale také instituce místní a po letech přebytkového hospodaření i zdravotní pojišťovny. Růst deficitu byl pravděpodobně zapříčiněn snížením sociálních příspěvků a daňového inkasa, ale také vzrůstajícími výdaji spojenými s krizí, zvyšujícími sociální a ostatní dávky z vládního sektoru. (CZSO, ©2019)

5.4 Domácnosti

Dopad krize byl v nejmenší míře pozorován u domácností. Dle údajů ČSÚ se příjmy domácností v podobě hrubého disponibilního důchodu v roce 2009 sice mírně snížily, naopak u spotřeby byl zaznamenán nenápadný nárůst.

Obecně tvoří příjmy domácností z největší části mzdy a platy, které se meziročně i v době krize nepatrně zvýšily. Nicméně ostatním zdrojům příjmů se dařilo hůře – zisky živnostníků

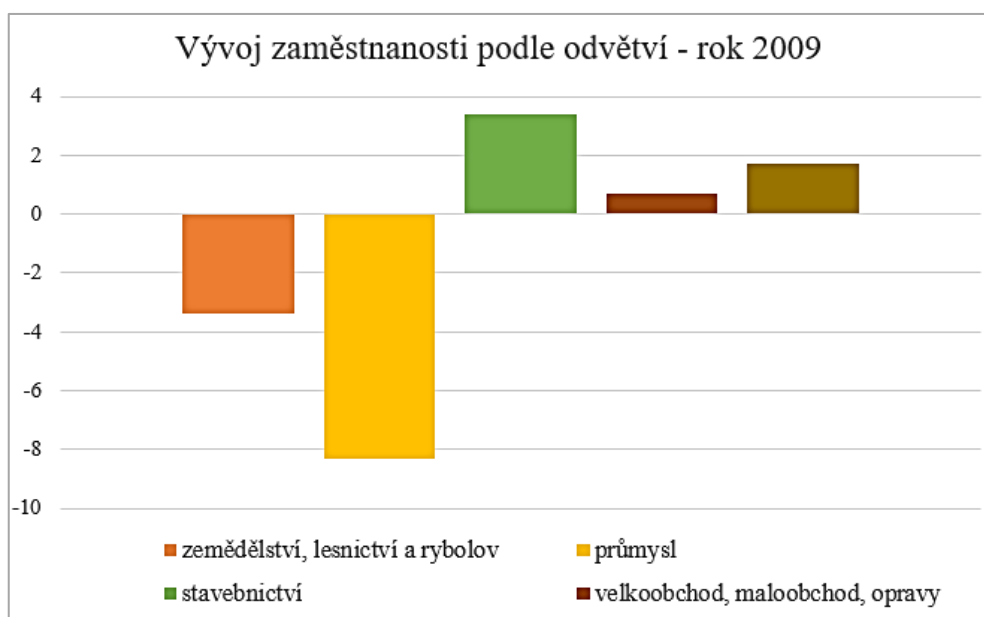
klesly o 8,8 % a čisté příjmy domácností z jejich vlastnictví dokonce o 15 %. Snížení celkových příjmů vedlo také k menší úspoře finančních prostředků. Obyvatelé nebyli schopni odkládat stejně velkou část svých nespotřebovaných příjmů jako v minulých letech a přírůstek jejich hrubých úspor byl oproti roku 2008 nižší o 7,9 %.

Konečný stav účtu v roce 2009 však optimisticky vykazoval přebytek a stejně jako v předchozích obdobích umožnil financovat deficity jiných sektorů. Díky úsporám a finančním rezervám se sektoru domácností podařilo dopad krize oddálit. Nicméně nakonec krize postihla i tento sektor – došlo k tomu v roce 2012, kdy lze pozorovat výrazný pokles konečné spotřeby. (CZSO, ©2019)

6 CELOREPUBLIKOVÝ PŘEHLED ZAMĚSTNANOSTI A NEZAMĚSTNANOSTI

Krize významně poznamenala i situaci na trhu práce. Pokles počtu zaměstnanců byl meziročně nejzávažnější v roce 2009, kdy činil přibližně 68 200 osob.

Téměř 70 000 osob tedy přišlo o zaměstnání a podle ČSÚ se nejvíce propouštělo ve zpracovatelském průmyslu. Naopak mezi oblasti, které krize tolik neovlivnila, spadají například stavebnictví, pohostinství a ubytování nebo činnosti v oblasti nemovitostí a služeb pro podniky.

Graf 1 Vývoj zaměstnanosti podle odvětví – rok 2009 (vlastní zpracování; Eurostat, ©2019)

6.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR

Tabulka 1 Celorepublikový přehled ekonomicky aktivních obyvatel v letech 2007–2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

[rok; tis. osob]		Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	Pracovní síla ekonomicky aktivní	v tom	
				Zaměstnaní	Nezaměstnaní
2007	roční průměr	8845,0	5198,3	4922,0	276,3
2008	roční průměr	8943,8	5232,3	5002,5	229,8

[rok; tis. osob]		Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	Pracovní síla ekonomicky aktivní	v tom	
				Zaměstnaní	Nezaměstnaní
2009	roční průměr	9009,3	5286,5	4934,3	352,2
2010	roční průměr	9015,4	5268,9	4885,2	383,7
2011	roční průměr	8964,7	5223,0	4872,4	350,6
2012	roční průměr	8964,6	5256,9	4890,1	366,9

Co se týče ostatních ukazatelů, největší změnu lze pozorovat u obecné míry nezaměstnanosti. V roce 2009 došlo k meziročnímu zvýšení o 2,3 %, v následujících letech pak hodnota fluktovala v rozmezí 6,7 % až 7,3 %.

Počet ekonomicky neaktivních osob rovněž vzrostl – nejkritičtější období představují léta 2009 a 2010, kdy meziročně přibylo nejdříve 11 500 osob a následně dokonce 23 600 osob. Situace se uklidnila až v roce 2012, kdy se roční průměr ekonomicky neaktivních začal snižovat a stejně tomu bylo i v následujících letech. S největší pravděpodobností za vývoj situace vděčíme protikrizovým opatřením vlády i snaze podniků o překonání krize.

Tabulka 2 Celorepublikový přehled makroekonomických ukazatelů v letech 2007–2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměstnanosti (%)	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
2007	roční průměr	3646,7	58,8	55,6	5,3
2008	roční průměr	3711,4	58,5	55,9	4,4
2009	roční průměr	3722,9	58,7	54,8	6,7
2010	roční průměr	3746,5	58,4	54,2	7,3
2011	roční průměr	3741,7	58,3	54,4	6,7
2012	roční průměr	3707,6	58,6	54,5	7,0

7 ZLÍNSKÝ KRAJ

„Zlínský kraj je jedním ze 14 územně samosprávných celků České republiky a tvoří jej 4 okresy: Zlín, Uherské Hradiště, Kroměříž a Vsetín.“ (Zlínský kraj, ©2019)

Obrázek 7 Rozdělení Zlínského kraje podle okresů (CZSO, ©2019)

Kraj se nachází ve východní části střední Moravy a na východní straně hraničí se Slovenskou republikou. Dále jej obklopují kraje Jihomoravský, Olomoucký a Moravskoslezský. Díky své rozloze – 3963 km² – patří mezi spíše menší kraje, přesněji řečeno je čtvrtým nejmenším krajem ČR.

Počet obyvatel v tomto kraji byl podle ČSÚ 582 921, k datu 21. 3. 2019. Tato hodnota není sice nijak zvlášť závratná, avšak na druhou stranu, vezmeme-li v potaz rozlohu kraje, vypovídá o poměrně vysoké hustotě zalidnění (přibližně 147 obyvatel/km², což podstatně převyšuje republikový průměr – 134 obyvatel/km²). Můžeme zde nalézt 307 obcí a 30 z nich disponuje statutem města. K největším a nejvýznamnějším městům patří kromě okresních měst například Uherský Brod, Otrokovice, Luhačovice, Vizovice nebo Valašské Meziříčí. (CZSO, ©2019; Zlínský kraj, ©2019)

Tabulka 3 Rozdělení obyvatelstva Zlínského kraje podle počtu obyvatel a průměrného věku (vlastní zpracování; CZSO, ©2019; Zlínský kraj, ©2019)

Zlínský kraj	Celkem	Z toho	
		Ženy	Muži
Počet obyvatel	582 921	297 873	285 048
Průměrný věk	42,8	44,4	41,1

7.1 Charakteristika Zlínského kraje

Co se týče průmyslu ve Zlínském kraji, hlavní zastoupení zde má průmysl zpracovatelský. Jedná se převážně o podniky typu kovodělného, dřevozpracujícího, elektrotechnického a textilního zaměření. Naneštěstí však mají příznačně nízkou úroveň modernizace, oproti České republice, ne však všechny. (CZSO, ©2019)

V kulturní sféře nabízí kraj velké množství památek, jak přírodních, historických, tak kulturních. Turisté zde mohou navštívit historické stavby, církevní památky, pozůstatky Velkomoravské říše, hory, lázně či vinařské oblasti. Ke skutečnosti, že Zlínský kraj je na kulturu tak bohatý, přispívá pravděpodobně fakt, že se zde střetávají tři národopisné celky – Haná, Slovácko a Valašsko. (Zlínský kraj, ©2019)

7.1.1 Okres Zlín

Centrem zlínského okresu i samotného kraje je město Zlín. Město, které nejvíce proslavil známý podnikatel Tomáš Baťa svou celosvětově proslulou obuvnickou společností, která dodnes funguje. Baťa však není jediný, kdo přispívá k jedinečnosti Zlína. V jeho okolí se nacházejí také další významné společnosti, jenž jsou známé a uznávané i v zahraničí. Mluvíme například o společnosti Continental Barum, která vyrábí a vyváží pneumatiky, dále firma Rudolf Jelínek, jenž sídlí ve Vizovicích a řadí se mezi přední výrobce lihovin v naší republice nebo společnost Fatra, sídlící v Napajedlích a zaměřuje se na zpracování plastů.

Ráda bych zmínila také lázně Luhačovice, nacházející se rovněž v okrese Zlín a které patří mezi nejnavštěvovanější lázně v celé republice. Tyto lázně se řadí k největším moravským lázním a návštěvníci mohou kromě léčebných procedur navštívit a projít celé malebné městečko a prohlédnout si lázeňskou kolonádu. (Zlínský kraj, ©2019)

7.1.2 Okres Uherské Hradiště

Uherskohradištsko je nazýváno „krajem slunce a vína“. Nachází se zde mnoho kulturních památek a poutních míst, například Velehrad, považovaný za centrum křesťanství, kde se každoročně pořádá Cyrilometodějská pouť. Staré Město je známé nově zrekonstruovaným Památníkem Velké Moravy, kde lidé mohou obdivovat pozůstatky Velkomoravské říše. Uherské Hradiště pro změnu vyniká řadou slavností a akcí, jenž jsou známé po celé republice. K nejoblíbenějším patří Slavnosti vína a otevřených památek, Slovácké léto nebo Letní filmová škola.

K největším firmám, co se týče počtu zaměstnanců patří společnost Hamé, která se orientuje na potravinářský průmysl, dále firma Aircraft Industries se sídlem v Kunovicích. Aircraft Industries je světově uznávaná společnost, jenž se zabývá produkcí letadel. Další známé firmy jsou například CZUB – Česká zbrojovka Uherský Brod nebo Mesit holding, sídlící v Uherském Hradišti. (Zlínský kraj, ©2019; Východní-Morava, ©2019)

7.1.3 Okres Kroměříž

Kroměřížsko je podle své rozlohy nejmenším okresem Zlínského kraje. Jeho centrem je město Kroměříž, ve kterém se nachází nejenom celorepublikově známá psychiatrická léčebna, ale také Květná zahrada, která zejména na jaře přiláká stovky návštěvníků ze všech koutů republiky. Samotné město nabízí mnoho dalších zajímavostí k vidění – historický vinný sklep, podzemí či muzeum. (Zlínský kraj, ©2019)

V oblasti průmyslu v tomto okrese jednoznačně vítězí stavebnictví. Své zastoupení zde také má průmysl plastikářský – významnou firmou v tomto oboru je například firma Plastika, dále pak společnost Magneton, která vyrábí elektropříslušenství pro automobilový průmysl.

7.1.4 Okres Vsetín

Vsetínsko představuje nejhornatější a nejlesnatější okres Zlínského kraje. Právě proto si zde přijdou na své milovníci lyžování a horské turistiky. Je charakteristické svými dřevěnými hájenkami, které je možno navštívit například ve skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm. (Zlínský kraj, ©2019)

Co se týče pracovních podmínek na Vsetínsku, jelikož je tento okres hodně zalesněný, vyniká zejména těžbou dřeva, s čímž je následně spojeno jeho zpracování – například výroba nábytku či stavebnictví nebo strojírenství. Můžeme zde nalézt také velké množství pastvin, takže významnou roli v produkci hraje chov ovcí a dobytku, tím pádem tedy prodej mléka a masa. Známa je v této oblasti především společnost MP Krásno, jenž produkuje uzeniny a masné výrobky. (Zlínský kraj, ©2019)

8 ANALÝZA TRHU PRÁCE VE ZLÍNSKÉM KRAJI

8.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost ve Zlínském kraji v letech 2007 – 2012

Tato podkapitola se zabývá situací na trhu práce ve Zlínském kraji. Údaje potřebné k vypracování jsem čerpala z webových stránek MPSV a pro sledování nezaměstnanosti budu používat ukazatel míry nezaměstnanosti, jenž je v kompetenci Ministerstva práce a sociálních věcí. Pro lepší analytický přehled uvedu do sledovaného období navíc i rok 2007, ačkoli v názvu mé práce uveden není.

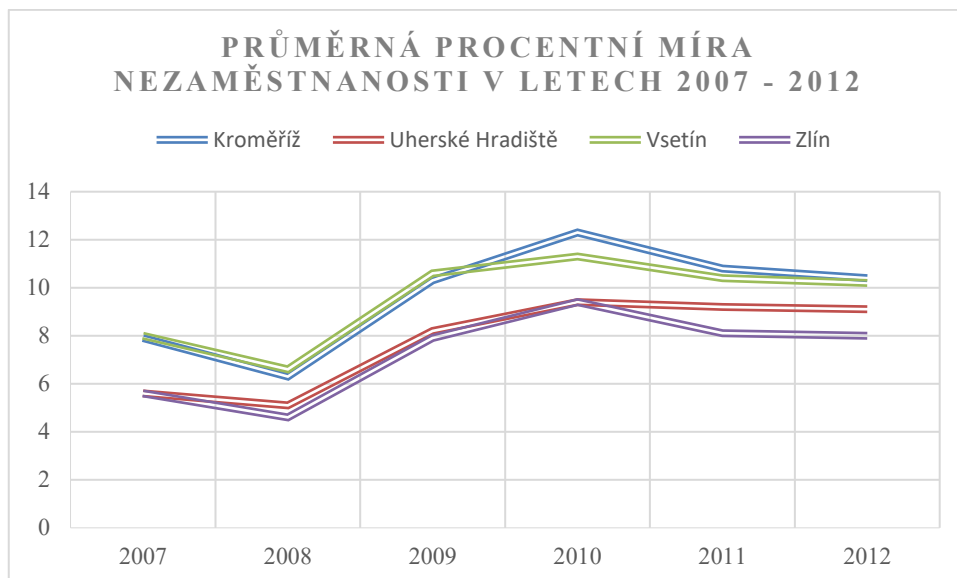
8.1.1 Průměrná procentní míra nezaměstnanosti v letech 2007 - 2012

Tabulka 4 Průměrná procentní míra nezaměstnanosti v letech 2007 – 2012 (vlastní zpracování; MPSV, ©2019)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kroměříž	7,9	6,3	10,3	12,3	10,8	10,4
Uherské Hradiště	5,6	5,1	8,2	9,4	9,2	9,1
Vsetín	8,0	6,6	10,6	11,3	10,4	10,2
Zlín	5,6	4,6	7,9	9,4	8,1	8,0
Zlínský kraj	6,6	5,5	9,1	10,4	9,4	9,3
ČR celkem	6,6	5,4	8,0	9,0	8,6	8,6

Ve výše uvedené tabulce vidíme výši průměrné procentní míry nezaměstnanosti, a to jak ve Zlínském kraji, tak v celé České republice. Situace byla jednoznačně nejkritičtější v roce 2010, kdy byla zaznamenána nejvyšší míra nezaměstnanosti ve všech okresech Zlínského kraje, a také v celé České republice.

Hospodářská krize Českou republiku zasáhla téměř ve všech ekonomických odvětvích. Hospodářství se nacházelo v období recese. Tato fáze je charakteristická poklesem ekonomické aktivity, tím pádem firmy poptávají menší množství práce a je tedy méně pracovních pozic. Lidé mají k dispozici v důsledku toho méně peněžních prostředků, méně investují a nakupují – snižuje se poptávka po službách a statcích. Firmy tedy mají méně zakázek, což způsobuje menší objem kapitálu, a tak dochází buď k propouštění nebo snižování mezd. (Peníze, ©2019)

Graf 2 Průměrná procentní míra nezaměstnanosti v letech 2007 – 2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

Z výše uvedeného grafu je patrné, že okresy Vsetín a Kroměříž se nacházely v celkově horší situaci, a to i před krizí, kdy byla zaznamenána vyšší míra nezaměstnanosti než ve zbývajících dvou okresech – Zlín a Uherské Hradiště. Tato skutečnost je obecně dána tím, že na Uherskohradištsku i na Zlínsku, respektive přímo ve Zlíně, se nachází více firem, tudíž větší počet pracovních příležitostí.

8.1.2 Zaměstnanost ve Zlínském kraji v letech 2007 - 2012

Tabulka 5 Zaměstnanost ve Zlínském kraji v letech 2007–2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

v tis. osob	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zlínský kraj	282,5	283,4	269,8	264,0	268,1	268,8

Jelikož zaměstnanost a nezaměstnanost jsou dva pojmy, které spolu úzce souvisejí, v tabulce 5 můžeme vidět negativní vliv hospodářské krize, jenž se na zaměstnanosti podepsal, stejně jako na míře nezaměstnanosti.

Roky 2009 a 2010 představují nejhorší období, kdy se zaměstnanost dostala pod hranici 265 tisíc, což představuje oproti roku 2007 v průměru snížení o téměř 16 tisíc pracovních míst. V těchto letech docházelo k masivnímu propouštění ze strany zaměstnavatelů, avšak zejména velké společnosti se s krizí poměrně brzy vyrovnaly a začaly pracovní místa znovu vytvářet. (Zlínský deník, ©2019)

Jak již bylo uvedeno a zároveň jak vyplývá z tabulky 6 – na trhu práce ve Zlínském kraji zaujímá dominantní postavení průmysl zpracovatelský. Jednou z předních firem v tomto průmyslu je společnost Continental Barum se sídlem v Otrokovicích. Jejich odpovědí na důsledky krize nebylo masové propouštění, ale zkrácení pracovní doby, a to o 6,5 hodiny týdně. (Zlínský deník, ©2019)

Toto opatření samozřejmě vedlo ke snížení mzdy, což mnozí pracovníci nesli značně nelibě, avšak dle mého názoru je toto řešení pro zaměstnance mnohem přijatelnější než propouštění.

Ve výsledku se snaha zabránit hromadnému propouštění pomocí zkrácení pracovní doby ukázala jako úspěšná. V roce 2009 ve společnosti Continental Barum pracovalo přibližně 4 tisíce zaměstnanců. Na konci tohoto roku se počet zaměstnaných lidí snížil asi o tři desítky, což není ani 1 % z celkového počtu. (Zlínský deník, ©2019)

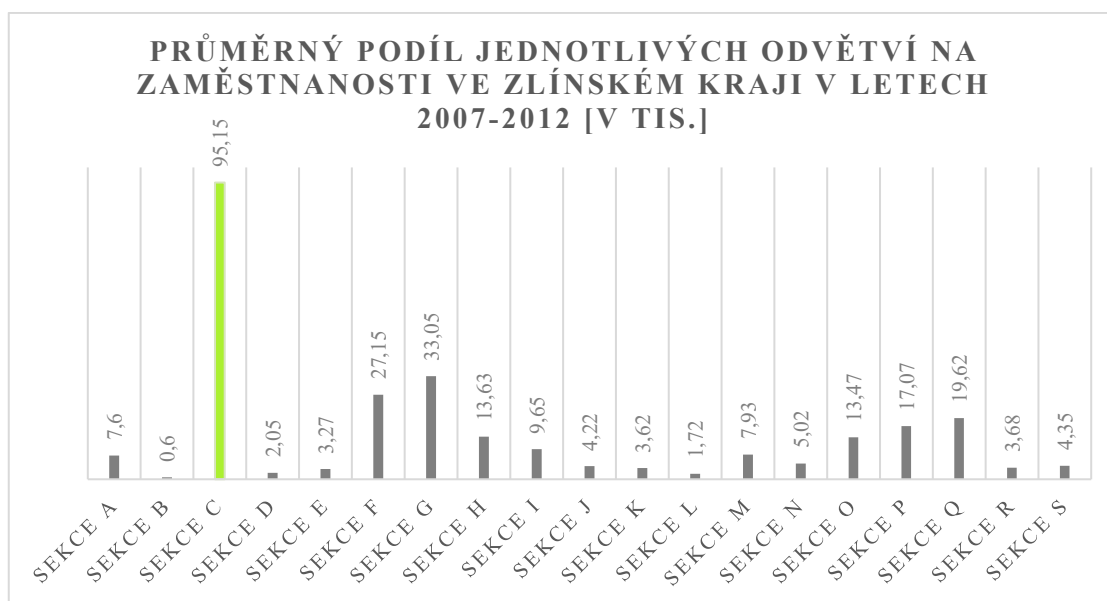
Tabulka 6 Zaměstnanost ve Zlínském kraji dle odvětví v letech 2007-2012 (CZSO, ©2019)

v tis. obyvatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sekce A	7,1	7,5	7,1	8,3	8,2	7,4
Sekce B	0,6	-	-	-	-	-
Sekce C	99,2	99,6	89,0	88,1	98,1	96,9
Sekce D	1,7	1,5	2,1	2,4	2,9	1,7
Sekce E	4,9	3,9	2,4	2,3	2,9	3,2
Sekce F	29,0	32,1	28,1	25,0	25,7	23,0
Sekce G	34,1	35,5	35,1	29,3	32,1	32,2
Sekce H	15,4	13,3	12,2	13,3	13,4	14,2
Sekce I	11,8	9,3	10,7	9,8	8,5	7,8
Sekce J	4,8	5,0	4,2	4,4	3,7	3,2
Sekce K	2,8	4,0	3,5	4,0	3,2	4,2
Sekce L	1,8	2,5	1,8	0,9	1,3	2,0
Sekce M	6,4	6,6	8,8	8,0	8,0	9,8
Sekce N	4,2	5,2	4,5	5,4	5,4	5,4
Sekce O	13,5	14,5	14,7	12,0	11,6	14,5
Sekce P	17,9	15,6	17,6	19,6	15,4	16,3
Sekce Q	19,9	20,5	18,6	21,7	17,9	19,1
Sekce R	2,8	2,4	4,8	4,6	4,2	3,3
Sekce S	4,4	3,9	3,9	4,3	5,1	4,5
Celkem	282,5	283,4	269,8	264,0	268,1	268,8

Tabulka 7 Rozdělení činností dle CZ NACE (CZSO, ©2019)

Sekce A	Zemědělství, lesnictví a rybařství
Sekce B	Těžba a dobývání
Sekce C	Zpracovatelský průmysl
Sekce D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla
Sekce E	Zásob. vodou, činnosti související s odpady
Sekce F	Stavebnictví
Sekce G	Velkoobchod a maloobchod; oprava mot. vozidel
Sekce H	Doprava a skladování
Sekce I	Ubytování, stravování a pohostinství
Sekce J	Informační a komunikační činnosti
Sekce K	Peněžnictví a pojišťovnictví
Sekce L	Činnosti v oblasti nemovitostí
Sekce M	Profesní, vědecké a technické činnosti
Sekce N	Administrativní a podpůrné činnosti
Sekce O	Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezpečení
Sekce P	Vzdělávání
Sekce Q	Zdravotní a sociální péče
Sekce R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
Sekce S	Ostatní činnosti

Také v sekce stavebnictví a obchod, které jsou ve Zlínském kraji rovněž hojně zastoupeny, zaznamenaly v kritických letech 2009 a 2010 prudký pokles. Stavební firmy propustily v těchto dvou letech přibližně 7 000 lidí a v sektoru obchodu přišlo o zaměstnání přibližně 6 000 osob.

Graf 3 Průměrný podíl jednotlivých odvětví na zaměstnanosti ve Zlínském kraji v letech 2007-2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

8.2 Aktivní politika zaměstnanosti v letech 2008 - 2012

Vedení Zlínského kraje čelilo krizi pomocí aktivní politiky zaměstnanosti. Zejména prostřednictvím veřejně prospěšných prací a vytváření společensky účelných pracovních míst. Největší výdaje zaznamenal Zlínský kraj v roce 2010, jak vyplývá z tabulky 9. K dalším důležitým nástrojům APZ patřila rekvalifikace a cílené programy.

Veřejně prospěšné práce většinou spočívají v uklízení a udržování veřejných prostranství. Z tabulky je patrné, že alarmující hodnota (přes 100 miliard korun), jenž byla zaznamenána v roce 2010 ve Zlínském kraji, je dvojnásobkem hodnoty vynaložené na VPP v roce 2008. Po roce 2010 se výdaje na VPP opět snížily.

Jedním z dalších opatření proti nezaměstnanosti byly společensky účelná pracovní místa. Tyto pracovní místa vytváří zaměstnavatel po dohodě s úřadem práce a jsou určena pro uchazeče registrované na úřadu práce, kterým nelze jiným způsobem najít uplatnění. Hodnota výdajů na SÚPM od roku 2008 rostla, ve sledovaném období dosáhla vrcholu podobně jako VPP v roce 2010, kdy jejich výše činila rovněž více než 100 miliard korun. Avšak v nadcházejících letech výdaje klesly.

Jako samostatnou kapitolu APZ můžeme uvést různé projekty, jež byly ve Zlínském kraji realizovány s podporou fondů z EU. Jedním z nich byl například projekt „Poskytování služeb sociální prevence ve Zlínském kraji.“ Tento projekt byl uskutečněn v letech 2009 až 2012 a k jeho primárním cílům patřilo „pomoci sociálně vyloučeným osobám vrátit se na trh práce, respektive udržet se na pracovním trhu.“ Jeho zaměření směřovalo k rodinám s dětmi, mládeži, osobám bez přístřeší, obětem domácího násilí a osobám se zdravotním postižením. (Zlínský kraj, ©2019)

Některé projekty měly v kompetenci samotná města – například Uherské Hradiště se rozhodlo přispět ke snížení nezaměstnanosti prostřednictvím projektu s názvem „Město Uherské Hradiště pomáhá dlouhodobě nezaměstnaným“. Uvedený projekt začal v květnu 2010 a zaměřen byl na pomoc osobám starším 50 let. Pomoc byla vyjádřena formou odborných přednášek, kde se uchazeči učili základy práce na počítači, jakým způsobem hledat práci na internetu, či jak se připravit na výběrové řízení a napsat správně životopis. (Zlínský kraj, ©2019)

Tabulka 8 Výdaje ÚP ČR na APZ ve Zlínském kraji v letech 2008–2012 (MPSV, ©2019)

(v tis. Kč)	2008	2009	2010	2011	2012
Veřejně prospěšné práce	50 511	83 459	104 768	52 275	42 656
SÚPM	33 186	57 390	105 260	54 435	25 826
Podpora OZP	17 719	18 030	18 984	14 626	9 610
Rekvalifikace	21 300	31 895	42 907	26 317	24 236
Cílené programy	0	2 186	43 520	56 505	22 361
Ostatní výdaje (národní APZ)	3 609	525	689	342	107
Ostatní výdaje (z prostředků EU)	50 985	67 236	81 316	8 206	35 985

8.3 Vývoj počtu volných pracovních míst ve Zlínském kraji ve srovnání s ostatními kraji ČR

Zlínský kraj si ve sledovaném období ohledně počtu volných pracovních míst nevedl vůbec nejhůře. Z níže uvedené tabulky můžeme pozorovat, že některé ostatní kraje sice zaznamenaly vyšší hodnoty než kraj Zlínský, ale jiné kraje na tom byly podstatně hůře.

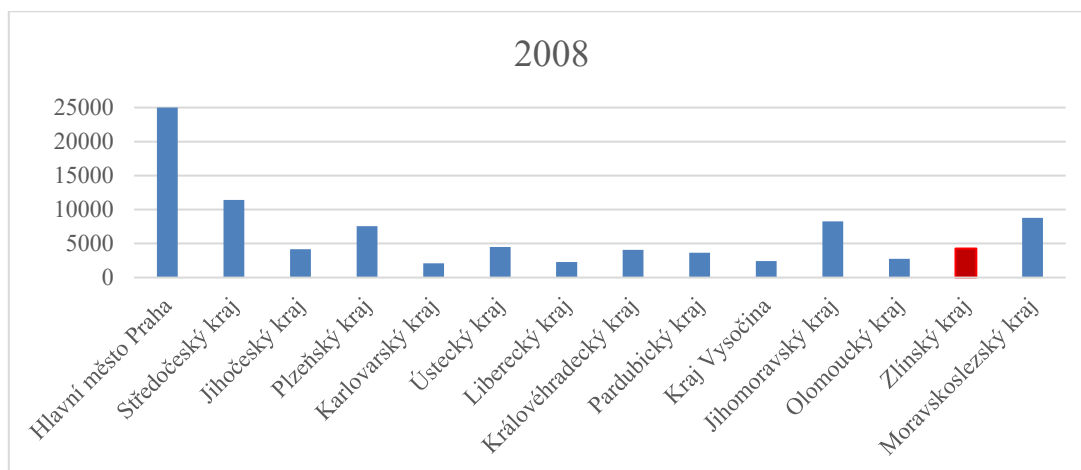
Mezi kraje, které krize zasáhla více, vykázaly tedy menší počet volných pracovních míst, patřily například kraje Karlovarský, Liberecký, Olomoucký nebo Vysočina. Nejnižší hodnotu zaznamenal kraj Karlovarský, a to v roce 2010, kdy na trhu práce bylo volných pouze 748 pracovních míst.

Vývoj v jednotlivých krajích se dále liší podle následujících let. V tabulce níže si můžeme všimnout, že jediný Jihomoravský kraj vykazuje pokles po celou námi sledovanou dobu. Pro všechny kraje je společný první kritický rok – 2009, kdy vidíme prudké snížení v řádech tisíců. Rok 2010 však pro většinu krajů přináší nepatrné zlepšení a růst počtu pracovních míst. Výjimkou jsou kraje Zlínský, Karlovarský a Praha, které setrvávají v poklesu. Následující rok 2011 byl rovněž téměř pro všechny kraje ve znamení mírného růstu, kromě Olomouckého a Ústeckého kraje. Naopak v roce 2012 se počet VPM opět propadnul dolů, a to ve většině krajů, včetně Zlínského.

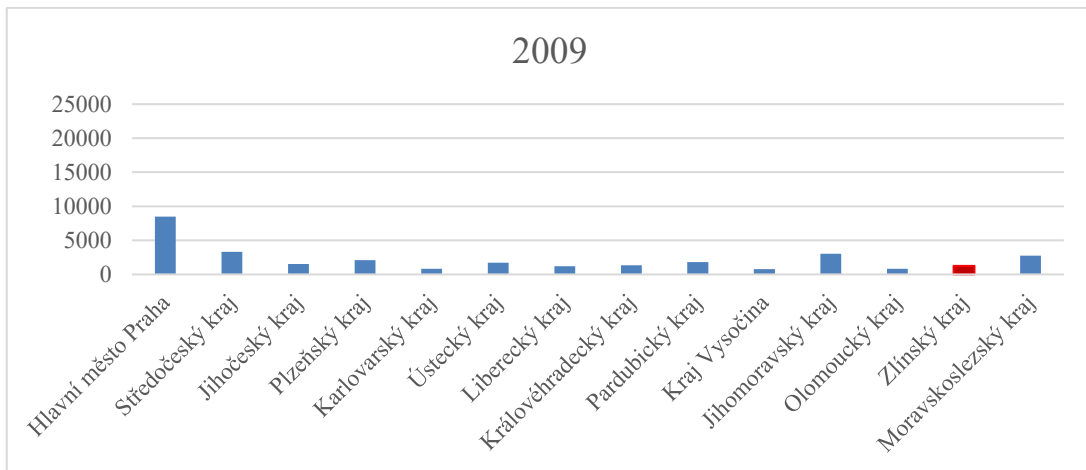
Tabulka 9 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích (CZSO, ©2019)

Pracovní místa v evidenci úřadu práce celkem	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	25002	8508	5743	7465	9994	7299
Středočeský kraj	11399	3296	3599	4054	4044	4040
Jihočeský kraj	4188	1516	1850	2073	2450	2338
Plzeňský kraj	7562	2078	2161	2603	2417	2575
Karlovarský kraj	2087	830	748	1088	1027	1275
Ústecký kraj	4485	1721	2238	1974	1786	2345
Liberecký kraj	2279	1201	1417	1780	1831	2549
Královéhradecký kraj	4052	1333	1365	1624	1121	1299
Pardubický kraj	3654	1813	2165	2609	1857	2393
Kraj Vysočina	2414	762	916	921	664	1203
Jihomoravský kraj	8253	3040	2955	2775	2289	2262
Olomoucký kraj	2747	821	1210	1065	809	1103
Zlínský kraj	4272	1252	1245	1590	1269	2217
Moravskoslezský kraj	8795	2756	3191	4163	3335	2280

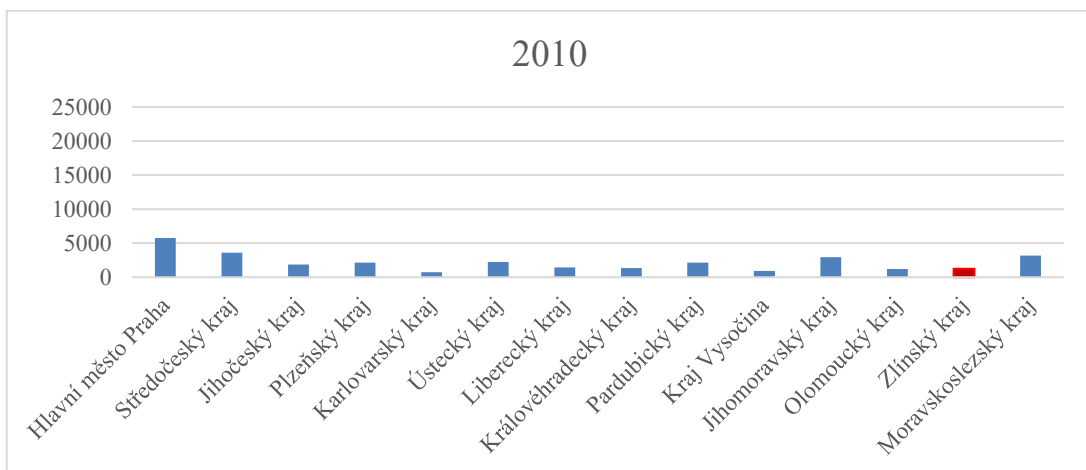
Pro lepší analytický přehled uvádím v tabulce níže navíc rok 2013, ze kterého můžeme pozorovat, že žádný z krajů se z dopadu krize zatím nevrátil k hodnotě před krizí. Jedinou výjimkou je Liberecký kraj, u kterého sledujeme, že počet VPM je v roce 2013 vyšší než v roce 2008, a to o necelých 300 pracovních míst.

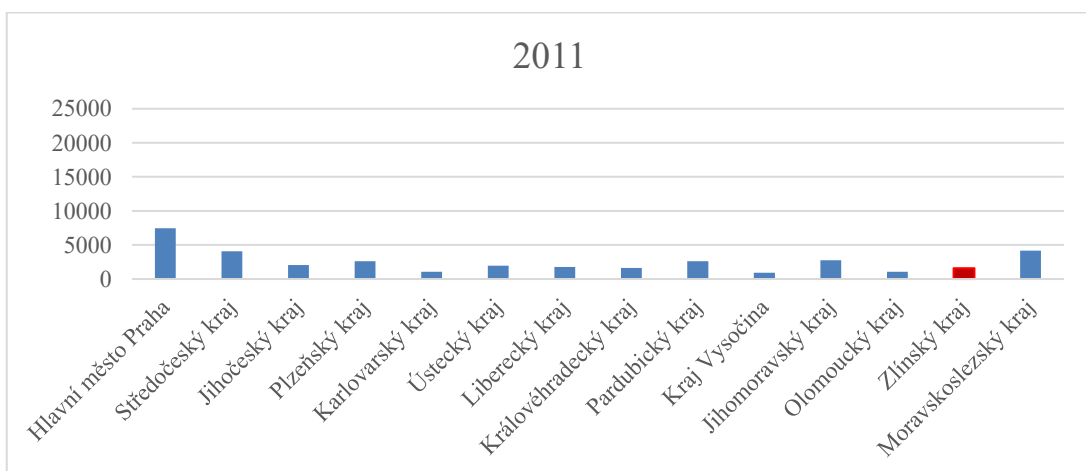
Graf 4 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2008 (vlastní zpracování, CZSO, ©2019)

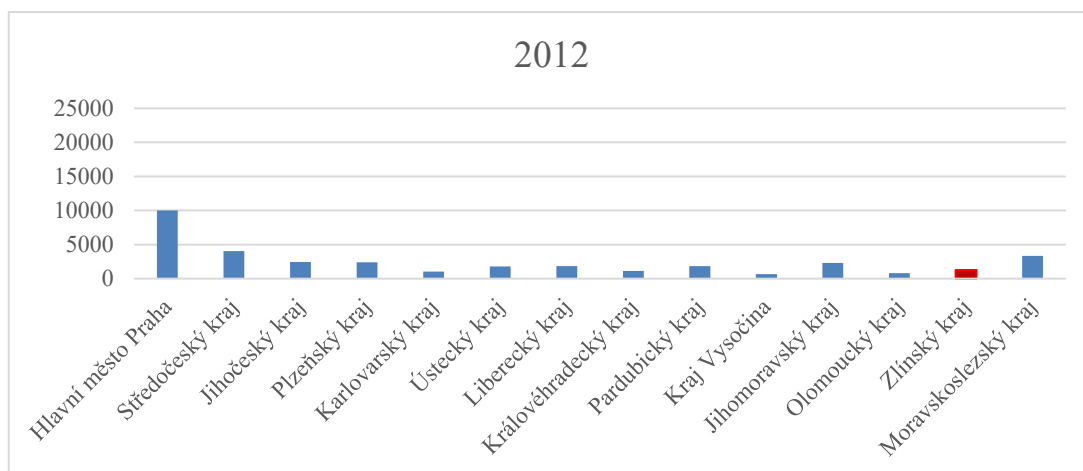
Graf 5 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2009 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

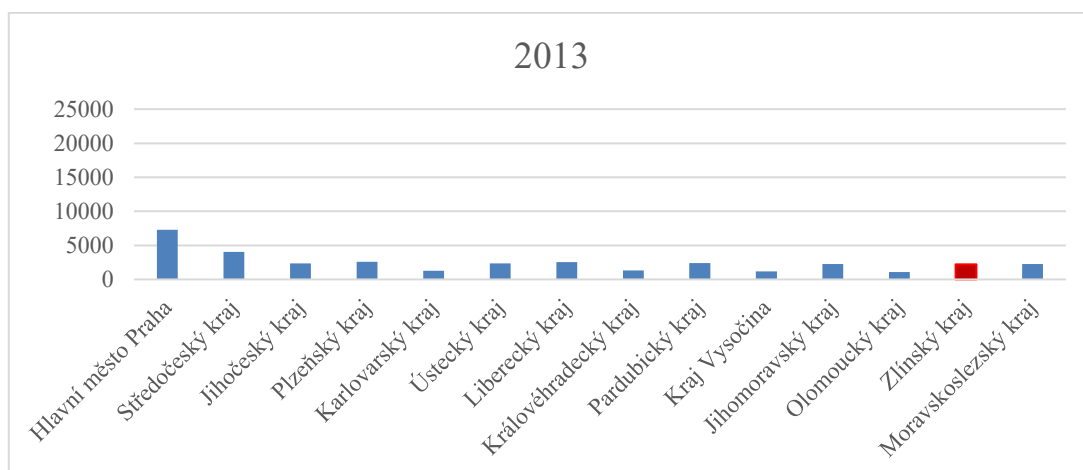
Graf 6 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2010 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

Graf 7 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

Graf 8 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

Graf 9 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2013 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

8.4 Nabídka a poptávka na trhu práce ve Zlínském kraji

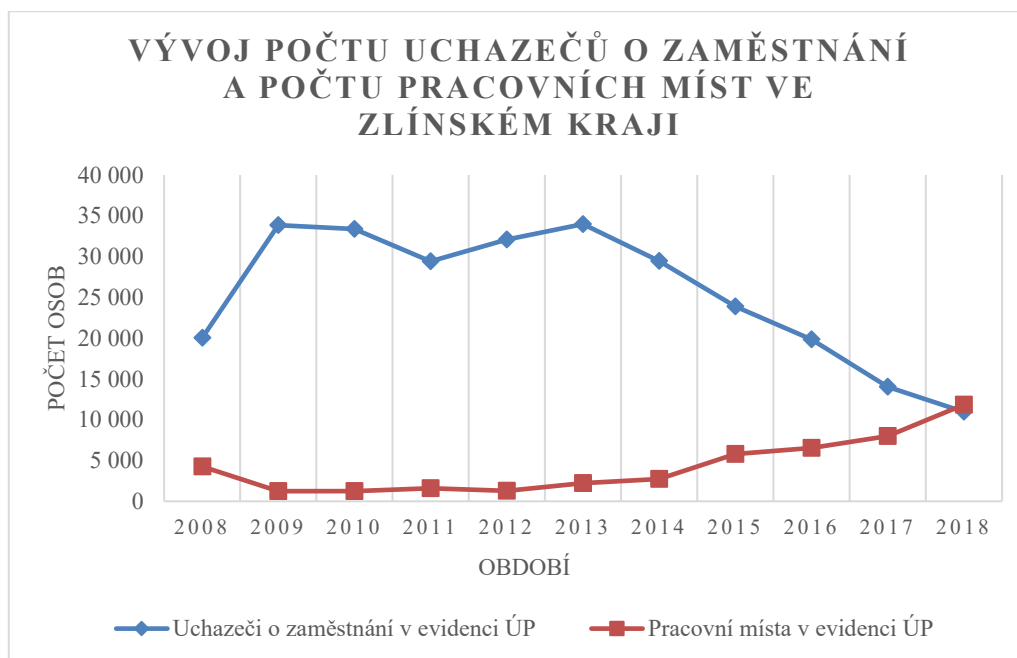
Sledované období začíná rokem 2008, kdy na trhu práce ve Zlínském kraji můžeme pozorovat poměrně velký převis poptávky nad nabídkou. V evidenci úřadů práce bylo neobsazených přibližně 5 000 pracovních míst, zatímco počet uchazečů se pohyboval kolem 20 000. Průměrně tedy na jedno pracovní místo vycházeli čtyři zájemci.

Mnohem horší období však pro trh práce představoval následující rok – 2009. Vlivem krize bylo dostupných velmi málo pracovních míst a díky ní také mnoho zaměstnavatelů propouštělo, takže lidé se ocitli bez práce. Z níže uvedeného grafu lze konstatovat snížení počtu

volných pracovních míst oproti roku 2008 přibližně o 3000 a zároveň počet osob, poptávajících práci, se zvedl o 15 000.

Situace na straně zaměstnavatelů na Zlínsku byla různorodá. Malé a střední podniky dopad krize nesly pochopitelně hůře, mnohdy to vedlo až ke krachu, zavření a propuštění všech zaměstnanců. Rovněž některé velké firmy nenašly kompromisní řešení pro vedení i pro zaměstnance, a tak musely propouštět. Toto tvrzení však neplatí zdaleka o všech podnicích. Několik velkých firem našlo východisko ve zkrácení pracovní doby. Ráda bych zmínila například společnost Aircraft Industries, se sídlem v Kunovicích, jež se zaměřuje na výrobu letadel. Tato firma se v období krize snažila udržet své zaměstnance, a to buď formou zkrácené pracovní doby nebo dohodou se svými zaměstnanci, že pokud nebudou zakázky, zaměstnanci setrvají doma, ale budou pobírat alespoň část své výplaty. Hovořilo o tzv. „60 % výplatě“, kdy zaměstnanci sice získali pouze přibližně 60% ze svého původního výdělku, nebyli však bez práce.

Rok 2010 již nebyl tak zlomový jako rok předchozí. Trh práce se stále nenacházel v příznivé situaci, avšak nedošlo už k tak radikálnímu poklesu volných pracovních míst a zvýšení počtu uchazečů. Naopak, poptávka ze strany uchazečů o zaměstnání se dokonce nepatrně snížila.

Graf 10 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a počtu VPM ve Zlínském kraji (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)

V roce 2011 došlo k oživení ekonomiky. Trh práce zaznamenal významnější pokles počtu uchazečů o zaměstnání – práci si našlo v porovnání s loňským rokem přibližně 4000 lidí.

Také úřady práce zaznamenaly zvýšení počtu pracovních míst, meziroční růst činil asi 300 míst. Velkým firmám ve Zlínském kraji se začalo dařit lépe a některé dokonce vykázaly kladné výsledky hospodaření. Pravděpodobně i zbytek republiky a zahraničí se začal vzpamatovávat z krize a podniky v roce 2011 disponovaly větším množstvím zakázek, a to i ze zahraničí.

Jednou z takovýchto firem je společnost Tajmac-ZPS Zlín. Podle finančního ředitele, který situaci zhodnotil pozitivně, je velká šance pro odměňování formou 13. platu. Další firmou, které se v roce 2011 dařilo, byly Slovácké strojírný v Uherském Brodě. Plánuje nejenom růst platu, ale i přijímání nových zaměstnanců, stejně jako Česká zbrojovka, vyrábějící zbraně, se sídlem rovněž v Uherském Brodě. (IDNES, ©2019)

Rok 2012 nám znázorňuje opět zhoršení situace. Stoupl počet lidí, poptávajících práci a klesnul počet míst, ve kterých by mohli potenciální zájemci pracovat. Jedna z největších hrozeb, vyplývající z opětovného propadu na trhu práce, je teorie, že čím déle stoupá nezaměstnanost, tím více se z původně přechodné, dočasné a krátkodobé nezaměstnanosti může stát nezaměstnanost strukturální a lidé ztrácejí chuť hledat práci. (ČT24, ©2019)

Posledním kritickým rokem ve sledovaném období je rok 2013. Počet uchazečů, hledající zaměstnání, sice vzrostl přibližně o 1000 osob, ale zároveň také vzrostl počet volných pracovních míst. Z výše uvedeného grafu můžeme pozorovat, že co se týče počtu uchazečů o zaměstnání, je rok 2013 pomyslným vrcholem a vykazuje nejvyšší hodnotu ve sledovaném období.

Následující roky jsou ve znamení pozitivního vývoje. Můžeme zde pozorovat postupné zvýšení počtu volných pracovních míst a také klesání počtu uchazečů o práci. Je nutno poznamenat, že registrovaní žadatelé o práci ne vždy o práci doopravdy usilují, a proto je třeba brát jejich celkový vývoj lehce s rezervou. Zlínskému kraji se během následujících let podařilo krizi překonat, podniky se začaly vracet do normálního stavu, zaměstnávat větší počet pracovníků, přicházelo více zakázek a v roce 2018 nastal na trhu práce převis nabídky nad poptávkou – tedy přesně opačný stav, než byl po celou dobu sledovaného období. V současné době vnímá pracovní trh jako problém sehnat zaměstnance a ne pracovní místo, jako tomu bylo do roku 2013.

V následující tabulce je uvedeno pro lepší představu podrobnější struktura jak uchazečů o zaměstnání, tak počtu pracovních míst v evidenci ÚP, po okresech. Pro lepší analytický přehled opět uvádím navíc rok před a po sledovaném období.

Můžeme konstatovat, že podle počtu uchazečů o zaměstnání, vykazují nejvyšší hodnoty okresy Zlín a Vsetín. Co se týče volných pracovních míst, největší počty vykazují okresy Zlín a Uherské Hradiště, s tím, že v dopad krize se u nich projevuje rozdílně v jednotlivých letech. V období 2008-2009 je na tom lépe Uherské Hradiště, disponuje větším počtem VPM než Zlín, ale v následujících dvou letech se situace obrací a Zlín, na rozdíl od Uherského Hradiště, zaznamenává nárůst počtu VPM.

V podrobnější struktuře můžeme konstatovat, že z pracovních míst celkem nabízí největší počet pracovních příležitostí pro absolventy a mladistvé okresy Uherské Hradiště, dále pak Kroměříž.

Pro osoby se zdravotním postižením je poskytováno nejvíce volných pracovních míst v okresech Vsetín a Uherské Hradiště.

Poslední část níže uvedené tabulky tvoří počet uchazečů na jedno pracovní místo. Shledáváme, že ve Zlínském kraji jich bylo nejvíce jednoznačně v roce 2009, následovalo mírné uklidnění situace a rok 2012 přinesl opětovný růst. Uherské Hradiště je na tom podobně – nejkritičtější situace představovaly roky 2009 a 2012. Okresy Kroměříž a Vsetín zaznamenaly obdobný stav, jen s tím rozdílem, že zlepšení nebylo tak patrné.

Tabulka 10 Podrobné členění uchazečů o zaměstnání a VPM ve Zlínském kraji (CZSO, ©2019)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP celkem							
Zlín	5 620	5 465	9 764	9 694	8 361	9 039	9 796
Uherské Hradiště	4 329	4 628	7 583	7 675	6 741	7 421	7 710
Kroměříž	4 417	4 123	6 879	6 720	6 181	6 518	6 934
Vsetín	5 805	5 832	9 610	9 297	8 135	9 122	9 538
Pracovní místa v evidenci ÚP celkem							
Zlín	1 447	736	253	469	664	502	1 252
Uherské Hradiště	1 820	1 225	472	233	260	245	335
Kroměříž	1 711	1 535	277	183	184	202	291
Vsetín	1 705	776	250	360	482	320	339
pro absolventy a mladistvé							
Zlín	116	86	23	15	224	77	176
Uherské Hradiště	778	453	141	91	69	53	97
Kroměříž	869	727	105	72	64	75	122
Vsetín	441	188	49	61	76	58	119

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
pro osoby se zdravotním postižením							
Zlín	25	6	12	15	57	14	36
Uherské Hradiště	121	84	39	39	22	7	23
Kroměříž	258	143	34	24	11	13	32
Vsetín	75	69	48	48	47	45	28
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP na 1 pracovní místo v evidenci ÚP							
Zlín	3,9	7,4	38,6	20,7	12,6	18	7,8
Uherské Hradiště	2,4	3,8	16,1	32,9	25,9	30,3	23
Kroměříž	2,6	2,7	24,8	36,7	33,6	32,3	23,8
Vsetín	3,4	7,5	38,4	25,8	16,9	28,5	28,1

8.5 SWOT analýza Zlínského kraje

V této podkapitole se zabývám SWOT analýzou Zlínského kraje, ve které jsou definovány dle mého názoru nejpodstatnější silné a slabé stránka, příležitosti a hrozby. Údaje v ní jsem čerpala ze své analýzy Zlínského kraje, údajů ČSÚ a informací, zveřejněných na webových stránkách Zlínského kraje.

Hlavní potenciál Zlínského kraje spočívá ve zpracovatelském průmyslu, jenž je zde velmi rozvinutý, zvláště se jedná o průmysl gumárenský a plastikářský. K hlavním představitelům zpracovatelského průmyslu patří již zmíněný Continental Barum, Tajmac-ZPS Zlín či Slováké strojírný. Zejména tyto a další velké podniky se postaraly o to, že dopad krize byl ve Zlínském kraji alespoň z části redukován. Přišly s řadou opatření, vyhýbající se propouštění zaměstnanců, které se ukázaly jako úspěšné.

Další silnou stránkou je Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Zvyšuje úroveň vzdělání v kraji, a to v oborech ekonomiky, technologií, multimediálních komunikací, aplikované informatiky, humanitních studií a logistiky a krizového řízení. Láká do Zlínského kraje také celou řadu zahraničních studentů, takže se Zlínský kraj dostává do povědomí i v zahraničí. Dle mého názoru přispívá ke zvýšení povědomí také kulturní atraktivnost kraje – spojení Slovácka, Valašska a Hané je proslulé svými tradicemi a pohostinností. Kupříkladu Slovácké slavnosti vína, Letní filmová škola v Uherském Hradišti nebo Letní filmový festival ve Zlíně jsou proslulé po celé republice a každoročně do Zlínského kraje přitáhne velkou spoustu návštěvníků.

Co se týče pracovního uplatnění, z tabulky níže můžeme pozorovat, že zejména Uhersko-hradištsko a Kroměřížsko disponuje z celkového počtu pracovních míst poměrně velkou částí míst pro tuto skupinu.

Mezi slabé stránky Zlínského kraje můžeme zařadit míru nezaměstnanosti, která se pohybuje nad celorepublikovým průměrem. Možnou souvislostí by mohla být špatná dopravní infrastruktura a dostupnost.

Další slabou stránkou je relativně nízký počet pracovních příležitostí v okrese Vsetín. Již v období před krizí tento okres disponoval nejvyšší mírou nezaměstnanosti a krize tuto skutečnost pouze prohloubila.

Důležitou roli při výběru práce hraje mzdové ohodnocení. V tabulce níže můžeme pozorovat srovnání Zlínského kraje ve výši průměrné hrubé měsíční mzdy a jednoznačně lze konstatovat, že Zlínský kraj je z hlediska výše mzdy méně atraktivní než kraj Jihomoravský a zároveň je mzda nižší než celorepublikový průměr.

Další část analýzy SWOT tvoří vnější prostředí. Příležitosti Zlínského kraje lze sledovat například ve výstavbě dálnice. Tato dálnice by měla směřovat na Slovensko a umožnit tak lepší propojení Zlínského kraje. Až bude tato dálnice hotová, plánuje se také její propojení s další komunikací (Brno – Ostrava), což celkovou dopravní situaci velmi pozitivně ovlivní.

Jelikož je Česká republika součástí Evropské unie, má jako taková možnost čerpat dotace z fondů EU, stejně tak Zlínský kraj. V minulosti i v současné době se kraj snaží těchto příspěvků využívat a měl by v tom setrvat i nadále, kupříkladu je využít ke tvorbě kvalifikovaných pracovních míst.

Tabulka 11 Výše průměrné hrubé měsíční mzdy-srovnání (CZSO, ©2019)

(v CZK)	2008	2009	2010	2011	2012
Zlínský kraj	19 287	18 980	20 307	20 775	21 435
Jihomoravský kraj	20 906	21 691	22 180	22 463	23 107
Česká republika	21 887	22 609	23 105	23 627	24 252

Poslední součástí SWOT analýzy představují hrozby vnějšího prostředí. Jednou z klíčových hrozeb je skutečnost, že se vedlejší Jihomoravský kraj, zejména Brno, zdají být lákavější pro mladé lidi a absolventy a v důsledku toho nesetrvávají v kraji Zlínském, ale přesunují se do Jihomoravského. Možným faktorem je celkově větší počet pracovních příležitostí, lepší dostupnost a výhodnější mzdové ohodnocení. V souvislosti s dostupností se k případným hrozbám může řadit i izolace Zlínského kraje od zbytku republiky.

Tabulka 12 SWOT analýza Zlínského kraje v letech 2008-2012 (vlastní analýza)

Silné stránky (Strengths)	Slabé stránky (Weaknesses)
• velký podíl zpracovatelského průmyslu na vysoké úrovni • poměrně vysoký počet velkých podniků, které v době krize udržovaly pracovníky v zaměstnání • zvyšování úrovně vzdělání v kraji – Univerzita Tomáše Bati • kulturní atraktivnost kraje • relativně velký počet pracovních míst pro absolventy na Uherskohradištsku	• vyšší míra nezaměstnanosti než je celorepublikový průměr • špatná dopravní infrastruktura • stárnutí obyvatelstva – zvyšování věkového průměru • malý počet pracovních příležitostí na Vsetínsku • nízké mzdy v porovnání s Českou republikou (a také Jihomoravským krajem)
Příležitosti (Opportunities)	Hrozby (Threats)
• nová dálnice na Slovensko (rychlostní komunikace) – propojení kraje se zbytkem ČR a Slovenskem • investice z evropských fondů do rozvoje (na vytváření kvalifikovaných pracovních míst) • spolupráce s Brnem (přehodnocení hrozby na výhodu)	• odchod mladých lidí do Jihomoravského kraje → Brno (vyšší mzdové ohodnocení, více pracovních příležitostí) • izolace Zlínského kraje od ostatních krajů • skoková nezaměstnanost v případě krachu velkých podniků • nedostatečná poptávka po produkci zpracovatelského průmyslu (hlavně gumárenský a plastikářský)

Poslední mnou uvedená potenciální hrozba spočívá v krachu velkých průmyslových podniků a nedostatečné poptávce po produktech zpracovatelského průmyslu. Pokud by tato situace nastala, znamenalo by to přinejmenším katastrofu, jelikož Zlínský kraj je ve své podstatě na tomto průmyslu a jeho produkci závislý.

9 ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ PRO ZLÍNSKÝ KRAJ

Nezaměstnanost ve Zlínském kraji dosahovala ve sledovaném období poměrně vysokých hodnot. V porovnání s Českou republikou se situace na Zlínském trhu práce vyvíjela nepříznivě a hodnoty se pohybovaly nad republikovým průměrem. Ve srovnání s některými dalšími kraji České republiky však Zlínský kraj nedopadl nejhůře.

Pro jednotlivé okresy byl z hlediska míry nezaměstnanosti jednoznačně nejvíc kritický rok 2010, a to ve všech okresech. Okresy Zlín a Uherské Hradiště obecně disponují jak větším počtem pracovních příležitostí, tak mírou nezaměstnanosti v období krize i před ním. Tato skutečnost se odvíjí od toho, že velká většina průmyslových podniků se soustřeďuje spíše na Zlínsku a Uherskohradištsku. Mezi zmíněné velké podniky patří hlavně společnosti Barum Continental, Česká zbrojovka, Slovácké strojírny, Tajmac-ZPS Zlín či Aircraft Industries. Jak již jsem zmiňovala ve své práci, především tyto podniky se v době krize zasloužily o to, že hodně lidí o práci nepřišlo, pouze se jim dočasně snížilo mzdové ohodnocení.

Vedení Zlínského kraje vytvořilo řadu opatření, vedoucí ke zmírnění dopadu krize prostřednictvím aktivní politiky zaměstnanosti. Nejvíce využívaným prostředkem byly veřejně prospěšné práce a vytváření společensky účelných pracovních míst. Realizována byla také celá řada projektů na podporu zaměstnanosti, ať už financovaná z prostředků Evropské unie či nikoli.

Doporučení, které bych ráda formulovala pro případ možné budoucí krize směřují přímo ke Zlínskému kraji. Vzhledem k výše zpracované SWOT analýze bych doporučila posilovat silné stránky kraje, využívat příležitosti, které se nabízejí, a naopak odstraňovat slabší stránky a pokusit se hrozby přeměnit na příležitosti.

Jelikož potenciál Zlínského kraje spočívá ve vysoké úrovni zpracovatelského průmyslu a podniků, v něm působících, měl by i nadále tuto úroveň udržovat a pokusit se jí ještě vylepšit, možná pomocí modernizací, nových technologií či výzkumu a vývoje. Další doporučení je využívat prostředky, dostupné z Evropské unie v co možná nejvyšší míře. Postupem času totiž dojde k situaci, kdy Česká republika bude mít toto čerpání značně omezené. Se zvyšující se ekonomickým vývojem země budou příjmy klesat, a naopak dojde k zvyšování výdajů, které bude Česká republika odvádět, tzv. pozice čistého plátce.

Jednou z uvedených hrozeb byl odchod mladých lidí do vedlejšího Jihomoravského kraje, respektive do Brna díky vyšší atraktivnosti z hlediska počtu pracovních příležitostí i jejich

mzdového ohodnocení. Zlínský kraj by tedy mohl zvážit vytvoření většího počtu kvalifikovaných pracovních míst, případně další projekty, podporující vzdělávání pracovníků, jako například rekvalifikace či jazykové kurzy. Možnou eliminací hrozby představované vyšší atraktivností Jihomoravského kraje by mohla být spolupráce s krajem či dokonce přímo s městem Brnem.

ZÁVĚR

Zaměstnanost a nezaměstnanost patří k základním makroekonomickým ukazatelům. Jejich analýza vypovídá o situaci na trhu práce, od které se odvíjí celá řada dalších věcí – kupříkladu spokojenost či kvalita života na sledovaném území.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo analyzovat vývoj trhu práce ve Zlínském kraji v letech 2008-2012, kdy nejen Zlínský kraj, ale celá Česká republika pocítovala dopad hospodářské krize. Vedlejší cíle představovalo zhodnocení výsledků analýzy a následné doporučení pro případ potenciální krize v budoucnu, a také zpracování rešerše, jež by vysvětlila některé důležité pojmy a celkově přiblížila danou problematiku.

Práce byla rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. Nejprve jsem definovala trh práce, včetně subjektů, které na něm figurují. Popsala jsem stav, kdy na pracovním trhu nastává rovnováha. Další pozornost jsem věnovala zaměstnanosti a nezaměstnanosti a uvedla jsem jednotlivé ukazatele, které se touto problematikou zabývají. Důležitou součástí mé práce byla také politika zaměstnanosti, která se řadí k podstatným nástrojům, s jejichž pomocí se alespoň částečně dá regulovat nepříznivý stav na trhu práce.

Rozvedla jsem rovněž příčinu hospodářské krize, která na Českou republiku, respektive Zlínský kraj dopadla ve sledovaném období.

V praktické části jsem nejprve rozvedla dopad krize na Českou republiku a její jednotlivé sektory. Pro lepší analytický přehled jsem se dále zabývala zaměstnaností a nezaměstnaností v České republice obecně, abych pak mohla Zlínský kraj srovnat s celorepublikovým průměrem. Samostatná kapitola byla věnována Zlínskému kraji – jeho představení, okresům, jež pod něj spadají a jejich bližšímu popisu.

Nejdůležitější součástí práce tvoří analýza trhu práce v kraji, kde žiji a studuji. Údaje potřebné k vypracování analýzy jsem čerpala zejména z webových stránek Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Výstupem analýzy byla SWOT analýza, kde jsem získané informace rozčlenila na základě vnitřní a vnější struktury a na závěr jsem zhodnotila dosažené výsledky a formulovala doporučení pro kraj.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BROŽOVÁ, Dagmar. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, 140 s. Studijní texty. ISBN 8086429164.
- [2] DOHNALOVÁ, Zuzana. *Mikroekonomie I: studijní pomůcka pro distanční studium*. Vyd. 2., upr. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007, 200 s. ISBN 978-80-7318-566-4.
- [3] DUŠEK, Jiří. *Zaměstnanost a trh práce - česko-slovenské zkušenosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016, 110 s. Studia. ISBN 978-80-7556-013-1.
- [4] HELÍSEK, Mojmir. *Makroekonomie: základní kurs*. 2., přeprac. vyd. Slaný: Melantrium, 2002, 326 s. ISBN 80-86175-25-1.
- [5] HOLMAN, Robert. *Mikroekonomie: středně pokročilý kurz*. Praha: C. H. Beck, 2002, xviii, 591 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-737-5.
- [6] KLÍMA, Jan. *Makroekonomie*. Praha: Alfa Publishing, 2006, 141 s. ISBN 80-86851-27-3.
- [7] KUCHAR, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. V Praze: Karolinum, 2007, 183 s. ISBN 978-80-246-1383-3.
- [8] LIŠKA, V., et al. *Makroekonomie*. 2. vyd. Praha : Professional, 2004. 628 s. ISBN 80-86419-54-1.
- [9] MANKIW, N. Gregory a Mark P TAYLOR. *Macroeconomics*. 3rd ed. Andover: Cengage Learning, c2014, ix, 451 s. ISBN 978-1-4080-8197-6.
- [10] MAREŠ, 2002, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. upr. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.)
- [11] POŠTA, Vít, Libuše MACÁKOVÁ a Tomáš PAVELKA. *Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR*. Praha: Management Press, 2015, 83 s. ISBN 978-80-7261-296-3.
- [12] SHILLER, B. R. *Makroekonomie dnes*. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2004. 412 s. ISBN 80-251-0169-X.
- [13] SOUKUP, Jindřich et al. *Makroekonomie*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Management Press, 2018, 535 s. ISBN 978-80-7261-537-7.

- [14] ŠVARCOVÁ, Jena, Vít GABRHEL a Ondřej CÍCHA. Makroekonomické aspekty vývoje trhu práce ve vztahu k absolventům škol v ČR. 1. vyd. Zlín: CEED, 2014, 143 s. Vědecké spisy. ISBN 978-80-87301-18-0.
- [15] ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002, 236 s. Psyché. ISBN 80-247-9006-8.
- [16] VÁCLAVÍKOVÁ, Anna, Helena KOLIBOVÁ a Alina KUBICOVÁ. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti: [studijní materiály pro kombinované studium Veřejná správa a regionální politika]*. Opava: Optys, 2009, 149 s. ISBN 978-80-85819-76-2.
- [17] SHILLER, B. R. *Makroekonomie dnes*. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2004. 412 s. ISBN 80-251-0169-X.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Mezi ekonomicky aktivní osoby jsou zahrnuti všichni | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-6222-03-2001-4_ekonomicka_aktivita_obyvatelstva

Správa na úseku zaměstnanosti - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sprava-na-useku-zamestnanosti.aspx>

Integrovaný portál MPSV [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/liberec/apz>

ČESKO, Zákon o investičních pobídkách č. 72/2000 Sb. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. © [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-72>

ČESKO, Zákon o nezaměstnanosti č. 435/2004 Sb. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. © [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>

MPSV.CZ : Kdy máte nárok na podporu v nezaměstnanosti ?. [online]. Copyright © Vojtěch Vlk [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/14156>

Peníze.cz - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://www.penize.cz/80354-co-je-nezamestnanost>

Co je Přirozená míra nezaměstnanosti | Peníze.cz. Peníze.cz - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně [online]. Copyright © 2000 [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/prirozena-mira-nezamestnanosti>

Hlavní makroekonomické ukazatele | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr

Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - leden 2017 | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-leden-2017>

Glossary:Employment rate - Statistics Explained. European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Employment_rate

Výběrové šetření pracovních sil - VŠPS | ČSÚ v Plzni. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/vyberove_setreni_pracovnich_sil_vsps

I.4.1 Míra ekonomické aktivity. DV Monitor [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <http://www.dvmonitor.cz/system-indikatoru/metodika-vsech-indikatoru?id=28>

Nové ukazatele nezaměstnanosti | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd002a259d>

Integrovaný portál MPSV [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

Mzdy | Peníze.cz. Peníze.cz - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně [online]. Copyright © 2000 [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/mzdy>

Krize: kdo z ní vyšel nejlépe? | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/krize-_kdo_z_ni_vysel_nejlepe

Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Copyright © [cit. 19.03.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20534938/115610j.pdf/b487dd3c-0ad7-4ccd-b62d-8fc9bf917b95?version=1.0>

Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-

Miras.cz - osobní stránky, cestování, seminárky, akcie [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <http://www.miras.cz/seminarky/makroekonomie-08-nezamestnanost>

Hlavní makroekonomické ukazatele | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr

Víte, co způsobilo americkou hypoteční krizi? Není na škodu si to připomenout | mBank.cz. [online]. Copyright ©2015 mBank S.A. [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.mbank.cz/blog/post,632,vite-co-zpusobilo-americkou-hypotecni-krizi-neni-na-skodu-si-to-pripomenout.html>

MPSV.CZ : Kdy máte nárok na podporu v nezaměstnanosti ?. [online]. Copyright © Vojtěch Vlk [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/14156>

Hospodářský vývoj - Finance.cz. Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/hdp/hospodar-sky-vyvoj/>

Co je Konjunktura | Peníze.cz. Peníze.cz - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně [online]. Copyright © 2000 [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/konjunktura>

Nejnovější údaje: Zlínský kraj | ČSÚ ve Zlíně. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xz/1-xz>

Rok 2016 | Zlínský kraj. Zlínský kraj [online]. Copyright © Krajský úřad Zlínského kraje [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/rok-2016-cl-3668.html>

Charakteristika kraje | ČSÚ ve Zlíně. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xz/charakteristika_kraje

Základní charakteristika kraje | Zlínský kraj. Zlínský kraj [online]. Copyright © Krajský úřad Zlínského kraje [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/zakladni-charakteristika-kraje-cl-3685.html>

Kulturní a turistické dominanty jednotlivých okresů | Zlínský kraj. Zlínský kraj [online]. Copyright © Krajský úřad Zlínského kraje [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/kulturni-a-turisticke-dominanty-jednotlivych-okresu-cl-160.html>

301 Moved Permanently. 301 Moved Permanently [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/doc/zlinsko-a-luhacovicko>

Integrovaný portál MPSV [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Zlínský kraj: devět základních opatření pro boj s krizí | Zlínský kraj. Zlínský kraj [online]. Copyright © Krajský úřad Zlínského kraje [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/zlinsky-kraj-devet-zakladnich-opatreni-pro-boj-s-krizi-aktuality-3027.html>

Co je Recese | Peníze.cz. Peníze.cz - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně [online]. Copyright © 2000 [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/recese>

204R (K) Odvětví činnosti zaměstnaných v NH | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/3103-13-r_2013-20400

Řada velkých podniků ve Zlínském kraji hledá zaměstnance - Zlínský deník. Zlínský deník [online]. Copyright © [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: https://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/rada-velkych-podniku-ve-zlinskem-kraji-hleda-zamestnance-20120319.html

Nedostatek zakázek: Barum zkrátí pracovní dobu - Zlínský deník. Zlínský deník [online]. Copyright © [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: https://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/nedostatek-zakazek-barum-zkrati-pracovni-dobu.html

Integrovaný portál MPSV [online]. [cit. 13.05.2019] Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydaje>

Česko zažívá nejhorší recesi v historii — ČT24 — Česká televize. ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize [online]. Copyright © [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1112232-cesko-zaziva-nejhors-recesi-v-historii>

Poskytování služeb sociální prevence ve Zlínském kraji | Zlínský kraj. Zlínský kraj [online]. Copyright © Krajský úřad Zlínského kraje [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/poskytovani-sluzeb-socialni-prevence-ve-zlinskem-kraji-cl-813.html>

Město Uherské Hradiště pomáhá nezaměstnaným | J.D. Production. *o nás* | *J.D. Production* [online]. Copyright © 2009 [cit. 13.05.2019]. Dostupné z: <http://reklama.tvsllovacko.cz/programove-prilohy/mesto-uherske-hradiste-pomaha-nezamestnanym>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- ILO Mezinárodní organizace práce.
- VŠPS Výběrové šetření pracovních sil.
- MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- EU Evropská unie.
- SPÚM Společensky účelná pracovní místa.
- VŠCR Výběrové šetření cestovního ruchu.
- OSVČ Osoba samostatně výdělečně činná.
- ČSÚ Český statistický úřad.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 Poptávka po práci (Klíma, 2006, s.70)</i>	12
<i>Obrázek 2 Posun křivky poptávky po práci (Klíma, 2006, s. 71)</i>	12
<i>Obrázek 3 Nabídka práce (Klíma, 2006, s. 72)</i>	13
<i>Obrázek 4 Rovnováha na trhu práce (Dohnalová,2013, s. 141)</i>	14
<i>Obrázek 5 Rozdělení obyvatelstva dle ekonomické aktivity (vlastní zpracování; Švarcová, 2014).....</i>	15
<i>Obrázek 6 Vývoj české koruny vůči euru v letech 2007–2013 (Kurzy, ©2019)</i>	30
<i>Obrázek 7 Rozdělení Zlínského kraje podle okresů (CZSO, ©2019)</i>	34

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Celorepublikový přehled ekonomicky aktivních obyvatel v letech 2007–2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>32</i>
<i>Tabulka 2 Celorepublikový přehled makroekonomických ukazatelů v letech 2007–2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 3 Rozdělení obyvatelstva Zlínského kraje podle počtu obyvatel a průměrného věku (vlastní zpracování; CZSO, ©2019; Zlínský kraj, ©2019).....</i>	<i>34</i>
<i>Tabulka 4 Průměrná procentní míra nezaměstnanosti v letech 2007 – 2012 (vlastní zpracování; MPSV, ©2019).....</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 5 Zaměstnanost ve Zlínském kraji v letech 2007–2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 6 Zaměstnanost ve Zlínském kraji dle odvětví v letech 2007-2012 (CZSO, ©2019).....</i>	<i>39</i>
<i>Tabulka 7 Rozdělení činností dle CZ NACE (CZSO, ©2019).....</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 8 Výdaje ÚP ČR na APZ ve Zlínském kraji v letech 2008–2012 (MPSV, ©2019).....</i>	<i>42</i>
<i>Tabulka 9 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích (CZSO, ©2019).....</i>	<i>43</i>
<i>Tabulka 10 Podrobné členění uchazečů o zaměstnání a VPM ve Zlínském kraji (CZSO, ©2019).....</i>	<i>48</i>
<i>Tabulka 11 Výše průměrné hrubé měsíční mzdy-srovnání (CZSO, ©2019).....</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 12 SWOT analýza Zlínského kraje v letech 2008-2012 (vlastní analýza)</i>	<i>51</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Vývoj zaměstnanosti podle odvětví – rok 2009 (vlastní zpracování; Eurostat, ©2019).....</i>	<i>32</i>
<i>Graf 2 Průměrná procentní míra nezaměstnanosti v letech 2007 – 2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>38</i>
<i>Graf 3 Průměrný podíl jednotlivých odvětví na zaměstnanosti ve Zlínském kraji v letech 2007-2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019)</i>	<i>40</i>
<i>Graf 4 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2008 (vlastní zpracování, CZSO, ©2019)</i>	<i>43</i>
<i>Graf 5 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2009 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>44</i>
<i>Graf 6 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2010 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>44</i>
<i>Graf 7 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2012 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>44</i>
<i>Graf 8 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2008 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>45</i>
<i>Graf 9 Počet volných pracovních míst v evidenci ÚP v jednotlivých krajích v roce 2013 (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>45</i>
<i>Graf 10 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a počtu VPM ve Zlínském kraji (vlastní zpracování; CZSO, ©2019).....</i>	<i>46</i>

